Орган Руського Народного Союза в Америці

СВОБОДА

SWOBODA

РІК XIX. НЮ ЙОРК, Н. Й. ЧЕТВЕР, 23. ЛЮТОГО, 1911. ЧИСЛО 8. VOL. XIX. NEW YORK, N. Y., THURSDAY, FEBRUARY 23. 1911. No. 8.

Вечерниці
в пятьдесятьлітню річницю смерти Тараса Шевченка відложені.

„І день іде і ніч іде,
І голову схопивши в руки
Питаєш ся: чому не йде
Апостол правди і науки?...“

А однак Він був у нас, сей Апостол. Уже пятьдесять разів, як покрила ся снігом земля, що приголубила Його мертве тіло. Пятьдесятий раз уже приходить весна — весна надій на кращу, яснійшу долю народа, весна, якої Він став предтечою.

І пятьдесятий рік минає, як кланяє ся Йому уся українська земля — Йому, безсмертному Тарасови Шевченкови.

А нам, відломкови народнього пня, киненому лихою долею за океани, приходить ся на чужій земли сьвяткувати сї Великі Роковини: пятьдесятьліття смерти нашого найбільшого ґенія. І ми за прикладом наших братів на рідні, станемо, щоб вдарити чолом перед народнім мучеником. Щоб серцем понести поклін Тому, що був серцем цілої Руси-України.

А щоб сї Великі Роковини випали гідно, випали так, як сего вимагає честь 30-міліонового народа, тому то завязано тут спеціяльний Шевченківський Комітет.

Заходом отсего Комітету, при співучасти злучених хорів з Ню Йорку, Джерзи Сіті, Нюарку, Йонкерс, та й подальшої околиці, та при співділаню усего сьвідомого, українського загалу відбудуть ся дня 21-го марта с. р. в Ню Йорку в Webster Hall, 119—125 East 11th Street сьвяточні, всенародні Вечерниці в память пятьдесятьлітньої річниці смерти незабутнього ґенія, Тараса Шевченка.

Після первісного пляну, всенародне відсьвяткованє пятьдесятьліття смерти Тараса Шевченка мало відбути ся на дни 28-го лютого с. р. З причин однак незалежних від Комітету, зайшли такі важні перепони, що відсьвяткованє сего сьвята в тій галі та в означенім речинци, стало немислиме. Вибрано отже з двох менше зло і порішено відложити Вечерниці на день 21-го марта сего року.

Отсї Вечерниці — се ніякий льокальний концерт, ніяке тїсно місцеве сьвято. Се сьвято усеї американської Руси-Украини. Се день, у якім уся американська Русь-Україна поклонить ся своїми найгарнійшими, найвизначнійшими силами Кобзареви, — у якім принесе йому в дар усе найсьвітлійше і найшляхотнійше, що виплекала у себе завдяки золотим проміням Шевченківської музи. Вказує на се співучасть численних хорів, співучасть наших многих, визначних вокальних сил з усеї Америки, усе величезне заінтересованє усего нашого загалу. Дальше, що не буде се буденний концерт, про се сьвідчить ся обставина, що богато визначних тутешних людий заінтересувало ся сим сьвятом і в означений день прибудуть, щоб віддати честь Тому, який не був лишень поетом свойого люду, але який своїм серцем обняв увесь сьвіт, усїх покривджених, поневолених, страждаючих.

Тим-більше на сїм сьвяті не повинно забракнути ні одного чоловіка, бє руське серце, а якому — річ природна — позволять на се фізичні обставини. І зовсїм певно не найде ся поміж нами ні один сьвідомий Русин-Українець, щоб в отсей великий день не прийшов поклонити ся Тарасови Шевченкови.

На сїм сьвяті не явить ся хиба така людина, що і не вартає назви чоловік!

Але таких поміж нами не буде!..

Бо і сї, яким станують фізичні перепони на перешкоді, як приміром надто велике віддаленє від Ню Йорку, неможливість лишити в сей вечір свою працю, або таке инше, і сї можуть гідно віддати честь імени Тараса Шевченка.

Вечерниці попри моральне значінє матимуть також і значінє матеріяльне. Як се вже було свого часу оголошено в „Свободі“, Шевченківський Комітет поклав своєю метою з доходу, який принести мають Вечерниці в Ню Йорку, як також і з доходів, призбираних з усїх льокальних сьвят по поменчих місцевостях, оснувати окрему стипендію імени Тараса Шевченка. Стипендія ся — се буде вічний памятник пієтизму американських Русинів-Українців, се буде памятник, що його не зітре ні зуб часу, ні ніякі житєві незлагоди. Він стоятиме вічно як доказ, що і у Українців за морем бє серце горячою любовію до найбільшого Сина Руси України. І памятник сей лишить ся вічний, стоятиме по всї віки, навіть і тоді, коли вже поростуть цьвіти і трава на наших могилах...

Сї всї отже, що не будуть могли особисто явити ся на Вечерницях, не будуть могли особисто поклонити ся памяти Тараса Шевченка, сї всї можуть причинити ся до звеличаня Його імени через причиненє ся до збільшеня фондів на стипендію імени Тараса Шевченка.

І сї всї, що особисто не будуть могли явити ся на Нюйорськім сьвяті, сї всї надсиланєм жертв на стипендійний фонд від себе і від своїх другів та просьвічуванєм незрячих не менче гідно пошанують память нашого найбільшого ґенія.

Робота може і не так легка, але сьвята і чиста як хрусталь, бо піднята в імя ідей, за які поклав житє найліпший Син поневоленої Руси-України — Тарас Шевченко.

Напасть.

Склала ся ось така подія. Предсїдатель Контрольної Комісії Р. Н. Союза, о. Валентин Балог приїхав до нас на контролю і замість взяти ся до своєї роботи — розпочав з редактором „Свободи“ сварку. Перші слова, якими о. Предсїдатель привитав редактора, були такі: ви є моральне зеро! Се було сказане в канцелярії Р. Н. Союза, в присутности обох головних секретарів, головного касієра і одного контрольора. На таку публичну зневагу редактор не відповів нічого і вийшов мовчки з бюра.

Здавало ся, що о. Балог, почастувавши зневаженого редактора таким „християнським привітом“, і не одержавши від него ніякої відповіди, буде вже вдоволений. Та о. Контрольорови було сього за мало. Він постановив вилляти на редактора „Свободи“ усю свою жовч і в тій цїли сипнув йому, таки в його редакційнім бюрі (вже на другий день), високо умораьняюче „казанє“, в якім закинув редакторови усякі можливі „каліцтва“, як: недостачу вихованя, брак відповідного знаня, недостачу інтеліґенції й етики, імпертиненцію, публіцистичну неспосібність і тим подібні моральні хиби. Між иншим зганьбив редактора за те, що він поважив ся переробити одну його власноручну допись, „неначе якому дїтвакови“, а наконець заповів рішучо, що в виду такого редаґованя „Свободи“ він приневолений виступити з „Союза“ і заложити враз з иншими однодумцями осібну орґанізацію. Цілу сю „проповідь“ виголосив о. Балог вельми горячим способом в присутности кількох людий, що були німими сьвідками сеї перори. Щоб сальвувати свою честь, редактор завлив о. „проповідникови“, щоби він пильнував своєї кадильниці, а до редакції не мішав ся.

Чи о. Балог виступить справді з „Сюза“ і чи заложить якусь істинно клерикальну орґанізацію, в се ми, поки-що, не входимо, але лишити цілу отсю подію без ніякого обговореня — не можемо. Тут не розходить ся о особу самого редактора, якому о. Балог наплював публично в лице, але о се, чи редакція „Свободи“ находить ся дійсно в таких нікчемних руках і чи сей редактор має якінебудь права і самостійність у редаґованю часописи.

Наші читачі будуть певно цікаві, яка обставина була причиною сеї нечуваної напасти. Хто уміє слідити теперішний „політичний курс“ на нашій американській Руси, сей відгадає сю причину сам; хто-ж дивить ся на божий сьвіт заспаними очима, сьому ми наведемо на зразок отсю ідентичну річ: Один з наших сьвященників сказав раз до одного чоловіка таке: „Прошу вас!.. що такий дячок розуміє ся на ґазеті!..“ Ось бачите, де закопано собаку... Наші славні „еґомосцї“ не можуть сього перебоміти, що редактором „Свободи“ є „якийсь-там дячок!“ До сього часу вони були одинокими господарями на американській Руси, а тут наднесла мара „якогось-там дячка“ і сей „дячок“, ставши редактором клерикальної (!) „Свободи“, поважив ся критикувати „непорочну“ діяльність деяких духовників і назвав попа — попом!.. Чиж в виду того треба дивувати ся, що о. Балог дав волю своїм думкам?..

Отже о. Контрольор сконтролював, що редактор „Свободи“ повинен пасти гуси, бо до сьої роботи не потрібно ніякої інтеліґенції і ніяких спосібностий. Чи так воно справді є, нехай осудить загал наших читачів, а ми, користаючи зі свого права, скажемо дещо на адресу „примірного“ о. Контрольора.

Чи редактор „Свободи“ є „моральним зером“, про се скаже своє слово весь руський нарід, коли ми станемо перед його лицем на справедливий суд. В даній хвилї ми поспитаємо широкий наш загал, чи годить ся він на те, щоб сю людину, яка заступає його перед цілим цівілізованим сьвітом, називали публично „зером“. Редактор „Свободи“ може кождої хвилї виказати ся шкільними сьвідоцтвами, в яких ноти з обичаїв були завсїгди похвальні, а се найліпший знак, що він мусів мати несоґіршне вихованє. Редактор „Свободи“ був колись відзначаючим учеником, а се сьвідчить, що він не такий то вже великий матолок. Сї люди, серед котрих редактор жив і працював на ріжних полях через кільканайцять літ, можуть посьвідчити про його інтеліґенцію й етику, а називати чоловіка імпертинентом тоді, коли він служить вірно і справедливо свому народови, — се не годить ся зі здоровим розумом.

Що-до переробленя редактором надісланої Вами, о. Балог, дописи, то вже инше діло і ми мусимо з сеї причини сказати Вам те, чого Ви доси не знали. Дали Ви редакторови порядну науку, приймість же тепер і від него деякі уваги, а може Вам зі сказаного низше пригодить ся дещо у Вашому будучому житю.

Коли редактор дістане якунебудь допись, то він не дивить ся на те, **хто** її „сотворив“, але на те, **як** її „сотворив“?... Кождий редактор має повне право поступити з дописию так, як велить йому загальне добро і власна совість. Він може надіслану допись або поправити, або переробити, або й без нїчого до коша кинути. Чиж не так робив бувший директор „Свободи“? Він же викидав з дописий усе те, що було йому недогіднє, а нераз метав у кіш і такі праці, котрі не потребували ніяких перерібок, а прецінь Ви не дорікали тоді йому, що обійшов ся з дотичними авторами „наче з якими дїтваками“. Чому воно так було, отче Балог? Чому Ви тоді не протестували? Скажіть, будьте ласкаві, яка се була етика?.. Вжеж певно, що не „дяківська“... То попови вільно було бути диктатором, а дякови не можна бути навіть справедливою людиною? І чому воно так? що се за якась подвійна мораль? Ей, отче Контрольор! не контролюйте Ви в сей спосіб теперішного редактора „Свободи“, бо нарід не дурний, замилити собі очий не дасть і на Ваших „фокусах“ розуміє ся аж надто добре. Терором і насильством до власти не дійдете, а нарід не віддасть Вам добровільно у Ваші руки того, що придбав собі своїми власними мозолями!

Вертаємо ще на хвилинку до тої Вашої дописи, за перерібку котрої Ви так страшенно образили ся. Хтось з наших читачів міг би собі подумати, що ся допись була справді якимсь сокровищем, і що редактор „Свободи“ зі злости до попів переробив її на своє копито. Щоб не ширило ся баламутство, ми наводимо ось тут початок сього „твору“. Послухайте лише, з яким етичним розгоном розпочинає шан. автор свою „новінку“. — „Кажут люде що як блиха вкусит, то посвербит а стим конец, але як вош кусае то треба ся хоронити, бото потворя скарідна и може й втіло ся загризти. Та ся присловіця примушуе нас“ і т. д. — Таким „сосом“ підмащена уся та допись, але то ще не конець. У ній є порядний пашквіль (libel) на особу, названу в дописи повним іменем і назвищем. Якби ми були сей пашквіль напечатали, дотична особа могла би була виточити редакції пресовий процес, а тоді пан управитель друкарні і пан редактор „Свободи“ були би собі „колядували“ в нюйорській тюрмі хочби до самої смерти... Редактор, не хотячи робити о. Балогови прикрости, переробив цілу допись від початку до кінця, „вишмарив“ з неї усіх „насікомців“, усунув пашквіль (инакше не можна було!) і дав до друку. За свою працю тай за „прислугу“ — дістав під носа здорову дулю...

Нас тільки дивує одна річ, якої — на жаль — о. Балог не знає. У нас кожда людина, навіть громадський пастушок, не скаже прилюдно слова: блоха або вош. Як вже конечно мусить сказати, то перепрошує „гречно“ всїх і вся: і вас і вашу цілу фамілію і всїх хрещених і день сьвятий і сонїчко ясне — і кого лише треба. А тут отець духовний, з університетським образованєм, з витонченою етикою, домагає ся публікованя такої зоольоґічної гидкости. Ой, погана Ваша „присловіця“ о. Балог... І якжеж ми можемо повздержати ся, щоб на адресу о. Предсїдателя Контрольної Комісії Р. Н. Союза не сказати отсеї гіркої правди: о. Балог! Будьте увірені, що під таким „літературним сьмітєм“, яке Ви прислали в нашу редакцію, не покладе свого імени ніякий чесний редактор!

На закінченє ще одна увага. О. Балог і деякі його однодумцї намагають ся викурити теперішного редактора „Свободи“ з його становища і в тій цїли пишуть навіть жалоби до епископа. На се ми приневолені заявити ось що: Отцове! анї ви, анї епископ редактора не настановляли, то й скидати його з його уряду не будете. Редактор є слугою народа і тільки перед народом буде відповідати за свої вчинки. Служити народови — се честь, а служити одиницям і то ще таким, що йдуть в розріз з народом — се рабство. А редактор буде робити те, що уважає за добре і хосенне без огляду на всї попівські інтриґи. Ніяка в сьвіті сила не зведе його з дороги обовязку! Як відберете йому його теперішню посаду, то він найде собі инше відповідне місце, а свому рідному народови буде служити щиро, вірно й совісно, бо на се він називає ся сином своєї суспільности.

Ще одно слово до Тебе, руський Народе. Ми заповіли на початку свого нещасного редакторства, що свою тяжку й незавидну працю викопувати-мемо на ґрунті релїґійно-моральнім. Від сьої програми ми ще доси не відступили анї на один волос і — дасть Бог — не відступимо ніколи! За нашу віру, за наш обряд будемо бороти ся до загину, але не можемо ніяким чином ідентифікувати духовенства з церквою. Инше діло церква, а инше — духовенство. А й проти духовенства ми не хочемо виступати, коли тільки воно не виступати-ме проти нас, що боремо ся за всїх і для всїх. Зі сьвященниками народовцями підемо у спільнім ряді і до спільної мети, а з усякими „кирпниками“ нехай ідуть ті, котрі не знають „хто вони, ким і за що закуті“.

Дай Боже, щоб ми з ліпшою частиною нашого духовенства завели як найщирійшу, найсьвятійшу дружбу. Сконсолїдувавши усї ідейні сили, ми підемо жваво вперед і виборемо нашому бідному народови належну йому волю і долю.

А за нинїшну статю вибачайте. І хробак боронить ся, як наступите на него ногою. А редактор „Свободи“ мусїв боронити своєї чести і поваги, бо хоч він сповняв колись функції „якогось-там дячка“ — то все таки був людиною, а не нужденним черваком...

ЕВГЕНІЙ ГРЕБІНКА.

ЧАЙКОВСЬКИЙ

Роман з козацької старини.

З російського переклав КСЕНОФОНТ КЛИМКОВИЧ.

(Дальше)

VI.

У вівторок зілє варила,
А у середу Гриця струїла.
Українська пісня.

Я не таковъ: пить, я не спорю
Отъ правъ моихъ не откажусь.
Или хоть мщеньемъ наслажусь.
А. Пушкинъ.

Хлопець не застав знахаря дома, і митю поплів ся назад.

День мав ся вже к вечору. Їде хлопець, а на зустріч йому іде, Бог її знає відкіля, циганка, в синій спідници, в червоній подраній юпці, стара, погана, лице як заржавілий кітлик, волосє сиве висить клочками зпід якоїсь брудної стирки, намотаної на голову; ніс ключкою до бороди, борода ключкою до носа, а очи так і сьвітять ся. Хлопець перехрестив ся і, боязко здіймивши шапку, сказав:

— Здорова, тітко!

— Здоров, небоже — одвічала вона шепеляючи — куди Бог несе?

— До дому.

— А відкіля?..

— Їздив за знахарем, та дома не застав.

— А на що вам знахаря?

— Козака вкусила гадюка.

— Ох, Боже мій! а давно вкусила?

— Не знаю, коли; мабуть сьогодня. Вчора він був ще не кусаний і сьогодня рано поїхав на охоту, здасть ся, не кусаний, а в полудне вернув ся вже вкушений.

— Ну, дякуй Богови, що стрінувсь зо мною! Веди мене швидче, я йому поможу: я знаю замовити і кров, і гадину і лихоманку,і всякі напасти. Веди мене!

— Спасибі' вам, тітко, — одвічав чухаючи потилицю хлопець, котрому дуже не хотіло ся бути вкупі зі страшною циганкою, — та мене не за вами післали; боюсь, як розсердять ся.

— Дурний! хиба не все одно, хто ні вилічить козака? Ще спасибі' скаже тобі хазяїн; а умре чоловік, на твоїй души гріх буде.

— Правду каже бісова баба, — подумав хлопець, — та страшно! Як вона, відьма, зайде з-заду, скочить на коня а після й мені на плечі і стане їздити на мені, куди схоче...

— Що-ж ти мовчиш?

— Вибачайте, тітко, тільки, будьте ласкаві, не йдіть зі мною рядом, а тюпайте на перед: я буду показувати дорогу, а то мій кінь не любить бабського духу...

Циганка пішла на перед, хлопець поїхав за нею ступом, на благородній відстої.

Сонце зайшло, і повний місяць зійшов на чисте небо, коли хлопець і циганка прибули на зимівник.

В темній комнаті стогнав Герцик. Його рука напухла по плече і неначе покостом покрилась; але пухлина не йшла дальше. Видно, їдь втеряла свою силу. В сусідній комнаті сиділи при сьвітлі каганця Касян і Чайковський з жінкою, мізкуючи, куди пропав хлопець. Наконець він прийшов.

— Де ти пропадав, вражий сину? — закричав Касян — чоловік умирає, а ти певно спав у степу? Де знахар?

— Знахаря нема дома; сказали: поїхав у Паланку (містечко, де жили осілі Запорожці) лічити якусь паню; кажуть, щось з'їла чи що, та в животі завадило: а вернеть ся після завтра, сказали, то прийде.

— На чорта він мені після завтра, дурню! Де-ж ти пропадав?

— Я ніде не пропадав, а все їхав ступом, проводив сюди якусь знахарку, чи що, циганку, чи що, не знаю; стара людина, йде помалу, та каже: „вилічу від гадюки." От ми й спізнились.

— Деж твоя знахарка?

— Тут за дверми, тілько не напудьтесь. Прошу сюди, тітко!

Хлопець, товкнувши ногою, отворив двері і живо відійшов набік. Циганка ввійшла.

— У вас є недужий, — говорила вона, — гадюка вкусила його; злющі гадюки сього літа, дуже злющі а я знаю замову, замовлю гадину, хоч водяну, хоч степову...

— Се степова, — сказав Чайковський.

— А ти по чім знаєш? ти знахар? Так замавляй, коли знахар!

— Я не знахар, Бог не дав мені мудрости, але гадина вкусила в степу, так надійсь — степова.

— Не мішай ся не в своє діло; ученого вчити, що здорового лічити.

— Правда, тітко, — сказав Касян — йдіть швидче до недужого, шкода часу!

Циганка скинула з голови стирку, закрило її обличе; потім підійшла до Герцика, осьвітила йому руку, глянула на лице і зупинилась.

— Що, бабусю? можна відшептати? — спитав Герцик жалібним голосом.

— Можна, аби-б тільки Богови завгодно. Я, здасть ся, десь бачила тебе? Не ворожила я тобі коли-небудь?

— Ні, бабусю, ніколи не ворожила; в перший раз тебе бачу.

— Ну, добре. Ідіть собі, винесіть і сьвітло.

Всі вийшли в другу комнату. Небавом далась чути замова циганки.

„Помолю ся Господу Богу і всім сьвятим Його. Десь-не-десь, на морі на Лукоморі, стоїть яблуня сухая; на ту яблуню муха налітає, лист обвіває, черва нападає, коріньісточає, яблуню згубляє... І на чоловіка, раба Божого, єсть напасть злая, болесті і хвороби, і всякі нароби, й гади заклятії. Ти в мене підтинниця, веретінниця, не крутись, не вертись, я тебе знаю від сестер розличаю: є веретінниця степовая, підтинниця, веретінниця луговая, лісова, гноєва, земляна й веретінниця водяна. Я тебе словом сильним вигоняю, заклинаю, забирай ся к сестрам-посестричкам, малим невеличким, де сокира не рубає, де люди не ходять, де корови не бродять, куди когутовий голос не залітає: не палити, не сушити тобі білого лиця, жовтої кости, горячої крови раба Божого. Тьфу! згинь! згинь, мовлю!"

Три рази прочитала циганка замову і вийшла в другу комнату, де на неї шанобно дивили ся Касян і Чайковський з жінкою.

— А що? — спитав Чайковський.

— Трудна гадина, не проста гадина! Та й запустили рану. Багато часу минуло... побачимо, що буде.

За якийсь час пішли до недужого. Рука була все в однаковім стані.

— Як тобі? — запитав Касян.

— Трохи ніби лекше стало.

— Кепська прикмета! — сказала циганка, — після сеї примови повинно бути трошки гірше: їдь напудить ся й зачне кидатись, а то він супокійний. Злюща гадина вкусила тебе!.. Небезпечно, дуже небезпечно; замова не бере, треба лічити; от приложимо на рану сей корінь: він послідний лік.

Циганка виймила з кишені своєї юпки корінець темної барви, розрізала його, помочила водою, приложила до рани і туго обвязала шматкою.

— Се поможе? — спитав Чайковський.

— Поможе. Якаб ні була гадюка, від усякої поможе, хиба що вкусить гадючиця, в котрої вбили гаденят; від сеї нічого не поможе, нічого не спасе, — говорила циганка, дивно усьміхаючись.

Не вспіла циганка докінчити своїх речей, як Герцик страшно застогнав і зачав кидатись по постели.

— А що? — спитала циганка.

— Палить, мов огнем; жили тягне!..

— Ага! напудилась їдь. Терпи, козаче, отаманом будеш.

Але Герцикови не вмоготу було терпіти: він кидав ся, кричав, ревів нелюдським голосом і зірвав перевязку. З жахом всі побачили страшну переміну: рука посиніла, пухлина живо підлізала до шиї, вкушений палець почорнів.

— Жаль мені тебе, добрий козаче! — говорила циганка, дивлячись просто Герцикови в очи, — ти умреш, непремінно умреш, ніякі сили не спасуть тебе, а вмреш скоро: пухлина захопить горло, задушить. Пішли за попом, приготовись до смерти! Тебе вкусила гадючиця, в котрої забрали гаденят: їдь її невилічима, невилічима їдь її... Чуєш?... Не побачиш ти більше сонця: сеї ночи замкнуть ся на віки очи твої. І, страшно усьміхаючись, дивилась вона в очи Герцикови, буцім з роскішю читаючи всю глибину мук безнадійної роспуки...

— Вступись від мене! — простогав Герцик.

Циганка помалу вийшла з комнати, з другої і сховала ся.

„Чужа біда людям сьміх" — говорить наша приповідка, і, на нещасте, вона, як і всі приповідки, дуже правдива. В природі чоловіка єсть багато зла; всі четвероногі і четверорукі, мовлячи в змислі зьвірянім, віддаючи первенство свому дворукому собратови, мабуть уступають йому і в лютости. Стоїть зрівняти дикого, котрий з радісним сьміхом і шаленими скоками ріже на кавалки живого чоловіка і з роскішю їсть його ще дрогаюче тіло — стоїть зрівняти з християнином, котрий любить і ворогів своїх, — щоб переконати ся о сьвятости і божественности релігії і великій силі волі чоловіка духовного, що так побідив, знівечив зьвіряного чоловіка... Але є люде, навіть в образованім товаристві, люде ненавистники, дивні натури, котрим нещастє ближнього справляє душевну роскіш; вони без всякої видимої причини готові робити зло, де тільки можна, готові пошкодити вам, не з жадоби старшованя, не з користливости, не з особистих взглядів — ні, а попросту без вихованя, для власного свого вдоволеня готові поплямити ваше добре імя, знівечити ваші заслуги, після в тишині свого кабінета сказати самому собі самовдоволено: „А! він срадає, він терпить! Се моє діло!.." Але як чоловіка опанує страсть, особливо пімста, тоді тигри і гади-тарахкальники перед ним — потульні ягнята; він спосібний здивувати саму уяву.

Стара циганка вийшла з хати і, підійшовши до вікна, сіла на запятках на приспі, дивлячи ся з роскішю в вікно на муки умираючого Герцика. Часами усьміхалась вона, тихо сьміялась, закриваючи рукою рот, і шептала: „Се їдь гадючиці, в котрої забрали гаденят. А що? любо? тягне жили твої? ломить кости? палить, сушить козацьку погану кров?.. Не нагадаю, де я його бачила... як він вийшов з моїх рук? ще ні один не вийшов... ні один..."

— Ох! тяжко! — стогнав Герцик, — гаряче, душно! Дайте води... умру я. Не вже-ж нема ніякого спасеня?... І він страшно обзирав ся, шняво поводячи потворною недужою рукою, а здоровою рвав на собі волосє.

Касян і Чайковський смутно стояли коло постелі недужого; Марина подала йому ківш холодної води. Сльози котились по лицю Марини і падали в ківш.

— І ти плачеш о мені, Марино?.. О, Боже мій!... Не дармо я вмираю... Дай води. У! яка вона студена!... Лекше, справді лекше... Марино! ти для мене принесла води, Марино?...

— Для тебе, Герцику...

— Для мене?!... Як мені-б хотілось заплакати!... Та сльози висохли, іскри сиплють ся з очей замість сльоз... Що, Касяне: умру я? Скажи правду...

— Пішлю я за сьвящеником, Герцику! пухлина під самим горлом, знахарка правду сказала.

— Чортова чарівниця!... Вона звела мене з сьвіта. Як приложила корінець, то наче огня в мене налила. Ох!... дайте мені її, я задушу її одною рукою!...

— Годі, Герцику, гнівити Бога недобрими речами! — сказав Чайковський, — Бог всьо знає, всьо бачить, сам покарає грішника! лучше подумай о покаяню... Час дорогий, ти не баба, приготови ся...

— А я пішлю за попом, — додав Касян.

— Ні, — закричав Герцик, — я не можу дивитись на попа. Правду сказав ти: Бог покарає грішника, покарає!... Я вам висповідаю гріхи свої: Марина перестане плакати о мені, ви відступите від мене... Я грішник, страшенний грішник... Покличте сюди моїх козаків, покличте своїх людей, нехай всі чують. Ох! води, води!...

Повна сьвітлиця набрала ся людей. Всі обступили Герцикову постіль і мовчки стояли. Герцик подивив ся кругом, закрив очи лівою рукою, як-би збираючи гадки, попросив води і зачав сповідь:

— Не гляди на мене, Марино, такими лагідними очима! я не варт сього, я причина всього вашого лиха: я привів полковника на острів, бо я любив тебе; мені було завидно, що ти любиш иншого... Много безсонних ночей провів я, думаючи о тобі, проклинаючи своє рожденє. Ти знаєш, хто я, був, а ти була дочка мого полковника; я був раб твого батька і твій: мені було любо унижати ся перед тобою — і ні одного погляду, ні одного привіту від тебе не дісталось мені... Я проклинав твій образ, коли він являвсь мені у сні, я любив тебе ще більш... Чи міг я терпіти любов твою до Олексія?... а в мене око дуже бистре: я всьо бачив і поклявсь погубити Олексія, зробитись богатим, і будь що будь, бути твоїм чоловіком... Мені стало жити веселійше; в мене була мета, для котрої жив я... Горяче!... води!...

Марина подала йому воду.

— Добра душе! Як би мені хотілось тепер заплакати!... Вийшло не так, як я думав. Олексій пішов, ти пішла, ніхто й сліду вашого не знав... Я заволодів довірєм полковника, я став другом йому в його одиноцтві. Між тим пішли в народі помовки о Татарах, буцім вони хотять напасти на нас; я зголосив ся їхати на Січ, і там, пізнавши тебе, передав вас в руки Запорожців. Не мені, так не йому! — думав я, виїзджаючи з Січи, і поїхав не в Лубни, а в Крим, де умовив ся віддати Лубни Кримцям, а вернувшись, доніс полковникови, що все добре, і що вас смертю карали на Січи. Полковник не велів нікому сього розказувати; я й замовчав, дожидаючи гостей. Один Жид, котрого Поляки хотіли повісити за фальшоване монети, утік в Лубни, і ходив у козацькій одежи, називаючи себе козаком, а він був Гершко, кітляр зі Львова. Я познакомив ся з Гершком, і посилав його за шпигуна, куди було треба. Одного дня в ранці Гершко сказав мені, що в ярі будуть Кримці. Я поїхав буцім на охоту і бачив ся з ними, і продав їм полковника; але приїхавши, довідуюсь, що в полковника Запорожець і полковник знає вже о Кримцях, і що дочка полковника жива. З перших слів я хотів погубити тебе, Касяне, але як довідав ся, що в тебе живе Марина, я повів діло инакше, — ти знаєш як. Полковника, по умові, я видав Кримцям: но ... на шанці вони ні-див його на пів мертвого; Пирятинці не пустили Татар вірватись в город... Я діло знов повів инакше. Під постіль умираючого полковника посадив Гершка, і як умер полковник, Гершко розмовляв зо старшинами замість полковника і приказав старшинам виповнити завіщанє, котре я сам написав під руку полковника. Гершко вийшов через отверте вікно; я не знаю, де він, — найдіть його, він вам лучше розкаже. І от я став богатий, дуже богатий, але ти, Марино, була жива, тебе обіймав инший, а не я, — обіймав мій найбільший ворог, бо ти любила його. Се мені не давало спати супокійно. Я поїхав сюди у зимівник і взяв з собою лучших козаків, — признаюсь перед вами, хлопці, хотів ужити вас на нечисте діло і силою взяти Марину, — але богато людей у тебе, Касяне, на зимівнику, що ночи ходять узброєні сторожі, і я переіначив діло: хотів на польованю застрілити Олексія, сказати, що він сам застрілив ся, — і тут не вдало ся: ти Касяне, виправляв нас з соколами, тільки було в нас по кинджалови за поясом. Хотілось мені дуже хотілось відправити тебе, Олексію, на той сьвіт таки твоїм кинджалом; та не моє діло робити холодним оружєм, особливе против людей сильнійших і здоровійших від мене... То я показав тобі журавля на небі, хоч його там зовсім не було; думаю, ти підіймеш очи, а я тобі засиплю їх піском, і поки ти будеш сліпати, заколю тебе: за одним разом не вдасть ся, то десять раз ударю кинджалом, а ти не будеш бачити мене, не будеш знати, з котрого боку паде удар... Ти підняв очи, я вхопив жменю піску, та вкупі вхопив і смерть свою. Бог післав страшну гадину: від Його руки вмираю тепер... Ох, води!... Боже мій! і ви даєте мені воду, і ви помагаєте страшному грішникови?... А як полковник любив тебе, Марино! Як мені говорив багато о тобі перед смертю: я всьо затаїв, грішний чоловік... простіть мене!

— Бог покарав, Бог і простить тебе, — сказав Олексій, — а ми простили...

— І ти, Марино, не сердиш ся на мене?... Ох, душить!... І ти простила?

— Бог тебе простить, Герцику...

— О, Боже мій!... Чайковський! Олексію! Я умру скоро, не відкажи моїй просьбі, позволь Марині проститись зо мною. Марино, простись зо мною! Нехай твій поцілуй, наче крило ангела осінить мене перед смертю...

Марина підійшла до нього, подумала і помалу нахилила ся до лиця Герцикови. В тишині тільки зазвучали металичні хрести і дукачі, що висіли на шиї в Марини.

— Вступись! — страшно закричав Герцик, — вступись! я укушу тебе!... Чого ти така гарна?... Боже мій!... Та... отсе що?... Ох, душить! Справді, се вона, сьвята монета, — тихо говорить Герцик, буцім нагадуючи сон, — та на що ти носиш нашу монету?...

— Яку вашу?

— Єрусалимську монету! От вона в тебе висить на шиї вкупі з хрестом: вона мені блиснула в очи страшною нагадкою: таку монету моя мати надягла, було, на шию маленькій сестрі моїй давно-давно. Ся монета від сьвятого чоловіка з храму Соломона... Надягла на шию а козаки взяли її, сестру мою... Що ви так дивитесь? що глядите? Я жид...

З ляком всі відступили від Герцика.

— Боїтесь мене? Тепер нічого боятись! Я, як тепер, памятаю сестру: чорні очи, на правій щоці значок від уроди... Гарна була сестра моя... Де ви?...

— Йосель, Йосель! сину мій! — кричала стара циганка, вбігаючи в сьвітлицю, і кидаючись Герцикови на груди. — Будь проклята година, коли ти надягнув козацьку одежу! Я не пізнала тебе... Горе мені! Не пізнала рідної дитини, сама убила тебе, положила отрути на рану, незавідна отрута, своя отрута! Багато нею відправила я на той сьвіт ворогів наших, злющих козаків. Я думала: от новий викуп за дітей моїх!... І сама тебе отруїла! Горе мені! ти умреш, Йоселю!... отрута сильна! Горе мені, горе!

І старуха впала на поміст ломлючи руки, судорожно сіпаючи костистими пальцями сиві мички свого волося.

— Що ви дивитесь? Сьміїтесь, вороги мої! Не я вбила сина, ви вбили його. Слухайте, як він харчить! А де дочка моя, де моя Текля? Ви вбили її, ви взяли нашу монету... От вона, от вона! — кричала циганка, вхопивши мідяний дукач, подарований Тетяною, котрий висів на шиї Марини, — от благословенє Хусета! Ще видко на ній сліди зубів моїх; я заломила край дукача своїми зубами, прощаючись з дочкою. Нема вже зубів тих! погубила я їх по ваших степах. Але я полила їх вашою кровю, і виростуть з них на вашу голову страшні гадюки. Де дочка моя?

— Вона вмерла, — одвічав Чайковський.

— Умерла, Боже мій! Чуєш, Йоселю, сину мій? Вона умерла, умерла се-

Але Герцик лежав уже мертвий.

— Що-ж ти не одвічаєш, сину мій? Не дивись так страшно на мене! Я убійниця твоя, але я не хотіла тобі зла. Подивись! І живо розірвавши на грудях сорочку, виймила циганка стару мошонку і висипала на вмерця жменю дрібних грошей: — На, ось вони! Я для вас збирала, годувалась по цілих днях травами, жила як собака, ночувала під тинами, і збирала гроші, щоб дати їх вам, мої діти! Я мстила ся за вас і жила для вас! Та промов же хоть одно слово! не дивись на мене так дивно, Йоселю! І старуха сильно сіпала за руку трупа; труп безвладно кивав головою.

— Він умер, — сказав Касян.

— Умер, — тихо промовила циганка, — умер? І вона умерла, і він умер? Умер, ха-ха-ха! Ще один умер! Добре, Рухле, добре! У, гу, гу, гу! — завила старуха, піднявши руки в гору, і, ходячи по комнаті, водила по всіх безумними очима.

Козаки зо страхом тиснулись по кутах.

— Забирай ся, нечиста сило, відкіля прийшла! — сказав Касян, широко отвираючи двері — не нам тобе судити, Божий суд над тобою.

— У, гу, гу, гу! — вила старуха, реготалась безумно, і підскакуючи пішла по степу, осьвітленому місяцем. Страшно червоніла ся при місяци ярка одежа чарівниці і полискувало сиве волосє, розкидане по плечах. Та от вже й стало її не видко, тілько часами долітало протяжне „гу, гу", і сумно завивали на зимівнику собаки, одвічаючи на сї відголоски.

(Конець буде)

Милосердна.

Була собі пані, та така... така... Ну, от побачите самі, яка!

Прийшов до неї дід, — старець, що милостині просить. Прийшов під двері, молить ся та примовляє: „Подайте, Христа ради! подайте убогому для спасеня душі, милосердна пані!"

Почула пані та й думає: — „А справді! дам уже я йому що небудь; — от хоч би отсе яєчко-зносочок! Що вже там жалувати? Тож для спасеня своєї душі!" Закликала діда в хату, дала йому те яєчко, приказуючи: „На тобі, дідусю, яєчко, іззїж, старенький, та помоли ся за мене Богови!"

Узяв дід яєчко, дякує: „Спасибі вам, пані! Нехай вам Господь заплатить за вашу добрість!"

Пішов дід, а пані й думає: — „От і добре, що я дала йому те яєчко, — що вже жалувати! Тільки колиб же то він памятав!" Та й гукає на діда: — „Діду! діду! верни ся!"

Вертаєть ся дід (може думав, що пані ще що дасть), кланяєть ся. А пані пита його: „Діду! діду! чи я-ж тобі дала яєчко?"

— Дали, пані, — нехай Господь спасе вашу душу! Нехай вам дає щастя й здоровлячка, — і вам, і вашим діточкам!"

— Ну, іди-ж собі, иди! — каже пані, та й думає: „Ні, таки памятає за мій дар."

Але подумала-подумала пані, та и знов кличе діда: — „Діду! діду! верни ся!"

— Що там таке знов? — думає дід вертаючись. А пані знов його питає: — „Діду! діду! чи я тобі дала яєчко?"

— Дали, пані, нехай вам Бог дає пpopanoване! Нехай вам Господь дає, чого ви собі просите!"

— Ну, добре!... думає пані. — Нехай же молить Бога, нехай памятає!" Коли бачить пані, що дід уже за ворітьми — так швиденько пішов. „Ой, забуде, їй Богу, забуде!" Та давай гукать у голос: „Діду! діду! верни ся!..."

Вертаєть ся дід знов. „Що се, Боже мій", — думає дід, — „не дає мені з двору вийти!"

Підійшов, а пані знов його питає: „Чи я тобі, діду, дала яєчко?"

Взяла вже тоді старого досада: „Та дали, — каже, — бодай вам дихати не дало! Подарували те нещасне яєчко, та все мені очи вибиваєте! Нате вам його!" Та й кинув пані яєчко.

— Овва! — думає пані. — Через того діда і спасенє души пропало, і яєчко розбилось!...

СПРАВОЗДАНЄ КАСОВЕ РУСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА ЗА МІСЯЦЬ ГРУДЕНЬ 1910.

Від.	Місцевість	$	ц.
1	Shamokin, Pa	404	24
2	Mt. Carmel, Pa	80	00
3	Olyphant, Pa	160	25
4	Jersey City, N. J.	65	19
5	Mt. Carmel, Pa	114	25
6	Brownsville, Pa	120	00
7	McAdoo, Pa	230	75
8	Elmira Heights, N. Y.	60	19
9	St. Clair, Pa	166	05
10	Ansonia, Conn.	120	76
11	Waterbury, Conn.	41	25
12	Yonkers, N. Y.	142	25
13	Troy, N. Y.	40	19
14	St. Louis, Mo.	149	82
15	Buffalo, N. Y.	53	94
16	Lansford, Pa	303	47
17	West Pawlet, Vt.	58	75
18	Seymour, Conn.	37	50
20	Jessup, Pa	98	52
21	Mayfield, Pa	18	75
22	Manown, Pa	2	50
23	Homestead, Pa	98	25
24	Shamokin, Pa	29	72
25	Trauger, Pa	72	69
26	Belle Vernon, Pa	36	25
27	Glen Lyon, Pa	89	51
28	Mahanoy Plane, Pa	275	22
29	Rhone, Pa	93	49
30	Breslau, Pa	115	80
31	Eleanor, Pa	45	00
32	Trauger, Pa	67	50
33	Northampton, Pa	306	19
34	Old Forge, Pa	28	75
35	Whitney, Pa	56	25
36	Scottdale, Pa	60	00
37	Chisholm, Minn.	103	42
38	Auburn, N. Y.	117	37
39	Syracuse, N. Y.	62	47
40	Edwardsville, Pa	87	90
41	Westmoreland, Pa	46	29
42	Passaic, N. J.	113	23
43	Simpson, Pa	47	50
44	Mt. Carmel, Pa	15	00
45	Philadelphia, Pa	—	—
46	Plymouth, Pa	207	50
47	Ambridge, Pa.	31	75
48	McKeesport, Pa	129	32
49	Powhatan, W. Va.	22	50
50	Desloge, Mo.	3	75
51	Yatesboro, Pa	67	50
52	Holyoke, Mass.	25	00
53	Pittsburg, Pa	270	00
54	Terryville, Conn.	21	48
55	Carnegie, Pa	129	51
57	Cohoes, N. Y.	36	97
58	Ramey, Pa	102	69
59	Leisenring, Pa	65	57
60	Baltimore, Md.	—	—
61	Dunlo, Pa	145	47
63	Ford City, Pa	94	51
64	Gradatim, Pa	7	75
65	Elizabeth, N. J.	123	99
66	New York, N. Y.	63	39
67	Butler, Pa	23	75
68	Ansonia, Conn.	13	22
69	New York, N. Y.	16	25
70	Jersey City, N. J.	150	62
71	Franklin Furnace, N.J.	25	00
72	Alden Sta., Pa	121	78
73	Providence, R. I.	17	20
74	Granville, N. Y.	26	25
75	Mt. Carmel, Pa	30	00
76	Newark, N. J.	38	34
77	Yorkville, O.	23	75
78	Minersville, Pa	275	29
79	Meyersdale, Pa	26	25
80	Pleasant Valley, Pa	71	25
81	Baltimore, Md.	26	25
82	New Alexandria, Pa	41	25
83	Carnegie, Pa	15	82
84	Canonsburg, Pa.	35	72
85	Hazleton, Pa	207	44
86	Clyphant, Pa.	12	50
87	Lancaster, N. Y.	35	38
88	Tonawanda, N. Y.	16	44
89	Simpson, Pa	18	75
90	Centralia, Pa	61	25
91	McKees Rocks, Pa	42	88
92	Taylor, Pa	88	43
93	Newburgh, O.	22	50
94	New Britain, Conn	61	86
95	Beaver Meadows, Pa	90	79
96	Pittsburg, Pa	87	74
97	Marion Heights, Pa.	22	50
98	Shenandoah, Pa	—	—
99	Wilkes Barre, Pa	136	80
100	McKeesport, Pa	19	14
101	Canonsburg, Pa	8	26
102	Cleveland, O.	114	66
103	Export, Pa	6	25
104	Perth Amboy, N. J.	136	08
105	Nicetown, Pa	31	18
106	Chicago, Ill.	127	78
107	Sayre, Pa	57	26
108	New York, N. Y.	124	30
109	Ellsworth, Pa	52	50
110	Leetsdale, Pa	41	25
111	Allegheny, Pa	26	10
112	Cleveland, O.	28	15
113	New Florence, Pa	73	57
114	Dunmore, Pa.	81	75
115	New Philadelphia, Pa	43	00
116	Chisholm, Minn.	17	35
117	New York, N. Y.	78	79
118	Pittsburg, Pa	—	—
119	Latrobe, Pa	88	55
120	Spangler, Pa	109	66
121	Trenton, N. J.	179	14
122	Trenton, N. J.	100	47
123	Scranton, Pa	43	19
124	Ormrod, Pa	53	11
[illegible]	Chicago, Ill.	14	86
[illegible]	...verdale, Pa	46	25
[illegible]	... N. Y.	69	77
128	Lorain, O.	19	85
129	Sykesville, Pa	65	00
130	Pittsburg, Pa	44	36
131	Buffalo, N. Y.	10	57
132	McKeesport, Pa	53	79
133	Newark, N. J.	59	75
134	Ernest, Pa	55	10
135	Smoke Run, Pa	208	79
136	Carnegie, Pa	37	35
137	West Seneca, N. Y.	10	00
138	Philadelphia, Pa	13	60
139	Oil City, Pa	35	00
140	Youngstown, O.	99	10
141	Little Falls, N. Y.	45	09
142	Elisabeth, N. J.	—	—
143	Windber, Pa	45	75
144	New York, N. Y.	20	19
145	Altoona, Pa	25	00
147	Allentown, Pa	85	04
148	California, Pa	27	50
150	Pittsfield, Mass.	21	44
151	Allentown, Pa	8	26
152	Homestead, Pa	62	00
153	Berwick, Pa	107	57
154	Dunmore, Pa	48	70
155	Perth Amboy, N. J.	35	30
156	Sheffield, Pa	29	26
157	Donora, Pa	83	07
159	Herkimer, N. Y.	13	07
160	Jamaica, N. Y.	42	05
161	Tower City, Pa	33	00
162	Scranton, Pa	70	54
164	N. Hadley, Mass.	19	13
165	Chicago, Ill.	87	92
166	Barnesboro, Pa	63	75
167	Cumbola, Pa	38	45
168	Perth Amboy, N. J.	43	06
169	Scranton, Pa	42	50
170	Chauncey, Pa	40	76
171	Pittsburgh, Pa	41	34
172	Fredericktown, Pa	30	00
173	Cleveland, O.	30	82
174	Oxford Furnace, N. J.	54	05
175	Detroit, Mich.	32	58
176	New Burgh, N. Y.	26	25
177	Vegreville, Alta., Can.	—	—
178	Manchester, N. H.	7	88
179	St. Louis, Mo.	87	94
180	Scarbo, W. Va.	25	00
181	Manville. R. I.	5	91
182	Dixonville, Pa.	168	52
183	Sunderland, Mass.	21	44
184	Whiting, Ind.	66	25
185	Hazleton, Pa	61	25
186	McAdoo, Pa	51	97
187	Ford City, Pa	40	64
188	Ginter, Pa	99	14
189	South Fork, Pa	56	14
190	Newark, N. J.	29	03
191	Troy, N. Y.	45	72
192	Herkimer, N. Y.	46	53
193	Red Star, W. Va.	23	50
194	Minneapolis, Min.	35	19
195	Peckskill, N. Y.	23	94
196	Whiting, Ind.	54	25
197	Swoyers, Pa	71	90
198	Port Jerwis, N. Y.	41	10
199	Whiting, Ind.	42	64
200	Syracuse, N. Y.	13	73
201	Whippany, N. J.	14	19
202	Auburn, N. Y.	24	40
203	Brooklyn, N. Y.	37	10
204	New York, N. Y.	16	60
205	Emerald, Pa	40	91
206	Woonsocket, R. I.	33	35
207	Jeanette, Pa	83	48
208	Kingston, Pa	68	97
209	Carteret, N. J.	125	02
210	Westchester, N.Y.	16	25
211	Stapleton, N. Y.	17	88
212	Cleveland, O.	22	50
213	Bayonne, N. J.	50	78
214	McKees Rocks, Pa	35	36
215	New York, N. Y.	22	69
216	Hazleton, Pa	53	75
217	Rochester, N. Y.	34	01
218	Youngstown, O.	27	50
219	Bakerton, Pa	70	10
221	Chicago, Ill.	34	49
222	Mahanoy City, Pa	112	75
223	Port Buckley, Pa	69	27
224	Belle Valley, O.	41	45
225	Desloge, Mo.	94	32
226	Hammond, Ind.	23	75
227	Derry, Pa	67	50
228	St. Clair, Pa	28	75
229	Scranton, Pa	153	64
230	Monessen, Pa	33	27
234	Elizabethport, N. J.	41	84
235	Rossford, O.	38	94
236	Ambridge, Pa	6	10
237	Chester, Pa	51	90
238	New Alexandria, Pa	2	50
239	Philadelphia, Pa	77	47
240	Phoenixville, Pa	20	40
241	Newark, N. J.	20	80
242	Hawthorne, Ill.	31	18
243	West Pullman, Ill.	22	70
244	Bellefonte, Pa	27	69
245	Trenton, N. J.	52	25
246	Crompton, R. I.	11	29
247	Wilmington, Del.	40	59
248	Coatesville, Pa	43	48
249	Nanticoke, Pa	47	70
250	Pittsburg, Pa	112	20
251	Cleveland, O.	34	38
252	Northampton, Pa	25	91
253	Lopez, Pa	57	69
254	New Britain, Con.	22	77
255	West Newton, Pa	52	35
256	Ronco, Pa	26	44
257	Spring Valley, N. Y.	18	76
258	W. E. Pittsburgh, Pa	30	19
259	Chicago, Ill.	46	69
260	Taylor, Pa	53	66
261	Taylor, Pa	46	25
262	Ansonia, Conn.	17	57
263	McKees Rocks, Pa	36	13
264	Juliet, Ill.	50	00
265	Taylor, Pa	70	07
266	Glen Lyon, Pa	36	63
267	Kingston, Pa	71	14
268	Duquesne, Pa	49	60
269	East Chicago, „Ind."	42	50
270	Youngstown, O.	33	75
271	Troy, N. Y.	28	26
272	Delano, Pa	18	75
273	Hudson, N. Y.	93	50
274	Youngstown, O.	29	73
275	Perth Amboy, N. J.	53	45
276	Ambridge, Pa	50	63
277	Hartford, Conn.	19	83
278	Wilkes Barre, Pa	41	93
279	Glen Campbell, Pa	24	10
281	Manchester, N. Y.	26	37
282	Syracuse, N. Y.	24	71
283	Auburn, N. Y.	20	92
284	Rome, N. Y.	10	19
285	Glassport, Pa	20	00
286	Lorain, O.	26	10
287	Carnegie, Pa.	15	91
288	So. Betlehem, Pa.	21	20
289	Scranton, Pa	28	75
290	Clarksburg, W. Va.	18	94
291	Brooklyn, N. Y.	18	60
292	Detroit, Mich.	25	48
293	Duquesne, Pa	54	25
294	Madera, Pa	39	44
295	So. Omaha, Nebr.	28	00
296	New Kensington, Pa.	22	69
297	Dravosburg, Pa.	50	22
298	Holden, W. Va.	43	00
299	Kent, Pa.	37	20

Прихід за грудень є . . $16.643.76

Розхід за місяць грудень

Посмертне по бл. п.:

Грицю Могила, Elizabethport, N. J.	$1000.00
Марії Кохан, Mt. Carmel, Pa.	1000.00
Дмитрі Тиханськім, Olyphant, Pa. - -	1000.00
Михайлї Слабий, Syracuse, N. Y. - -	1000.00
Михайлї Ваврикович, Breslau, Pa. - -	1000.00
Михайлї Ігнат, Trenton, N. J.	500.00
Семенї Тулай, Beaver Meadows, Pa.	1000.00
Іванї Рудавськім, Alden, Pa.	1000.00
Іванї Василь, Homestead, Pa. - -	400.00
Марії Кохан, Mt. Carmel, Pa.	400.00
Ядвизї Косцьо, Duquesne, Pa. - -	400.00
Вероніцї Вовк, Auburn, N. Y.	400.00
Розалії Павлик, New York, N. Y. -	400.00
Зофії Ґрех, Northampton, Pa.	400.00
Григорію Кошевськім, Leisenring. Pa. - -	150.00
Іванї Юриста, Elizabethport, N. J. -	500.00

Запомога для:

Стефана Ставиского, Old Forge, Pa. - -	100.00
Мих. Флудовича, Centralia, Pa.	100.00
Онуфрея Ґресняк, Pittsburg, Pa. - -	100.00
Семена Кода, Pittsburg, Pa.	100.00
Василя Бунґа, Ramey, Pa.	100.00

Сиротинська часть по:

Михайлї Гатала, Old Forge, Pa. - -	200.00
Іванї Войтко, New Alexandria, Pa. -	750.00
Василю Букович, Brownsville, Pa. - -	650.00
Свобода за Січень - -	1346.50
За відзнаки для Р. Н. С.	800.00
Адвокат за справи Р. Н. С.	322.50
Платня Головного Уряду	270.00
Подорож і дієта Гол. Уряду в справах Р. Н. С. -	181.30
Адміністрація Р. Н. Союза	119.29
Розхід за грудень єсть	$15.689.59

Зіставлене:

Прихід за грудень єсть	16.643.76
Готівка з кінцем падолиста була	81.152.77
Весь прихід .	97.796.53
Розхід за грудень	15.689.59
Готівка з кінц. груд. остає	$82.106.94
Проценти по конець грудня	1.026.71
Разом	83.133.65
З тої суми виплачено решту за дім Р. Н. Союза для друкарні і офісів*)	13.400.00
Чиста готівка з кінцем грудня остає -	$69.733.65

З того:

Фонд сирітський . . .	43.220.61
„ резервовий . . .	11.713.45
„ народний	2.655.09
„ бідних	5.116.06
„ еміґраційний . . .	405.01
„ розпорядимий . .	5.596.72
Проценти	1.026.71
Разом	$69.733.65

Д. Капітула г. предс.,
А. Шаршонь г. кас.,
С. Ядловський г. ф. секр.

*) Дім для офісів Рус. Нар. Союза куплено за $13.5 0 в котрих $1000.00 дано яко завдаток при купні і тому тепер оголошуєсь решту.

СПРАВОЗДАНЄ КАСОВЕ РУСЬКОГО МОЛОДЕЧОГО СОЮЗА ЗА МІСЯЦЬ ГРУДЕНЬ 1910.

Від.	Місцевість	$	ц.
1	Shamokin, Pa.	12	[illegible]
2	Mt. Carmel, Pa.		75
3	Olyphant, Pa.	4	50
4	Jersey City, N.J.	2	50
5	Mt. Carmel, Pa.	3	00
6	Brownsville, Pa.	—	—
7	McAdoo, Pa	9	45
8	Elmira, N. Y.	6	00
9	St. Clair, Pa	4	51
10	Ansonia, Conn.	5	75
11	Waterbury, Conn.	2	00
12	Yonkers, N. Y	1	75
14	St. Louis, Mo.	7	40
16	Lansdford, Pa	—	—
18	Seymour, Conn.	3	10
20	Jessup, Pa	2	98
21	Mayfield, Pa		50
23	Homestead, Pa.	—	—
24	Shamokin, Pa		48
25	Trauger, Pa		75
26	Belle Vernon, Pa		75
27	Glen Lyon, Pa	12	15
28	MahanoyPlane, Pa	2	50
29	Rhone, Pa	5	00
30	Breaslau, Pa.	3	85
33	Northampton, Pa	25	65
35	Whitney, Pa		75
36	Scottdale, Pa	4	05
37	Chisholm, Minn.	4	00
38	Auburn, N. Y.	3	00
39	Syracuse, N. Y.	1	25
40	Edwardsville, Pa.	7	70
42	Passaic, N. J.	6	55
43	Simpson, Pa	4	50
46	Plymouth, Pa	10	75
47	Ambridge, Pa.		25
48	McKeesport, Pa	1	50
53	Pittsburg, Pa	8	60
55	Carnegie, Pa	4	70
58	Ramey, Pa		95
59	Leisenring, Pa	1	00
60	Baltimore, Md.	—	—
61	Dunlo, Pa	1	00
63	Ford City, Pa	2	00
65	Elizabeth, N. J.	1	00
67	Butler, Pa.		25
68	Ansonia, Conn.	1	75
70	Jersey City, N. J.	1	80
72	Alden Sta., Pa	13	30
73	Providence, R. I.		50
81	Baltimore, Md.		90
82	NewAlexandria, Pa	—	—
85	Hazleton, Pa	3	75
87	Lancaster, N. Y.	2	40
90	Centralia, Pa.		25
91	McKees Rocks, Pa		75
92	Taylor, Pa.	3	00
96	Pittsburg, Pa	4	00
97	MarionHeights, Pa		50
98	Shenandoah, Pa	—	—
99	Wilkes Barre, Pa	3	50
102	Cleveland, O.	2	00
104	PerthAmboy, N.J.	3	60
105	Nicetown, Pa		75
106	Chicago, Ill.		50
107	Sayre, Pa.	2	00
108	New York, N. Y.	2	00
109	Ellsworth. Pa	1	25
113	New Florence, Pa.		60
116	Chisholm. Minn.		25
117	New York, N. Y.		50
120	Spangler, Pa	5	00
121	Trenton, N. J.	17	50
123	Scranton, Pa.	1	25
126	Beaverdale, Pa	2	25
127	Buffalo, N. Y.		25
128	Lorain, O.	1	00
129	Sykesville, Pa	3	75
130	Pittsburg, Pa	1	50
132	McKeesport, Pa.	2	50
133	Newark, N. J.	2	75
135	Smoke Run, Pa.	2	25
136	Carnegie, Pa.		75
139	Oil City, Pa.	1	00
140	Youngstown, O.	1	00
142	Elizabeth, N. J.	—	—
147	Allentown, Pa	3	75
148	California, Pa	1	00
156	Sheffield, Pa.	2	10
157	Donora, Pa.	4	50
179	St. Louis, Mo.	1	50
182	Dixonville, Pa.	5	25
188	Ginter, Pa.	1	65
197	Swoyers, Pa.	3	75
201	Whippany, N. J.		75
203	Brooklyn, N. Y.		50
207	Jeanette, Pa.	1	80
208	Kingston, Pa.	3	35
213	Bayonne, N. J.		68
214	McKees Rocks, Pa.		50
222	Mahanoy City, Pa	2	70
223	Port Buckley, Pa.	2	25
225	Desloge, Mo.		25
227	Derry, Pa.	2	50
228	St. Clair, Pa.		48
229	Scranton, Pa.	6	20
214	Bellefonte, Pa.	2	00
245	Trenton, N. J.	2	75
246	Crompton, R. I.		50
247	Wilmington, Dell.		50
258	W. E Pittsburg, Pa		80
273	Hudson, N. Y.	1	25
276	Ambridge, Pa.		75
285	Glassport, Pa.		25
286	Lorain, O.		25

Прихід за грудень єсть	$328.43
Готівка з кін. листопада остала - - - - -	10.120 24
Весь прихід єсть	$10.448.67
Розхід за місяць грудень	15.00
Готівка з кінцем грудня остає - - - -	$10.433.67

Д. Капітула, предс., А. Шаршонь, кас., С. Ядловський, фін. секр.

E 32

Земляки!

Родичі і Виховавці!

У старім краю виходить одинока на всю Русь-Україну часопись для дітий і молодіжи, „Дзвінок". Двайцять третий рік вона витревало та без шумного розголосу служить публичній справі, підготовлюючи чималий гурт молодіжи до її будучих суспільних та народних задачий. З поміж письменників згуртувала вона у себе много визначних сил, і коли приглянемо ся заграничним видавництвам сього сорта, спостережемо, що „Дзвінок" не тільки не остає позаду них, але у многих случаях висуває ся наперед, вірний розумному кличеви століття: „Для дітий тільки найліпше!"

В Америці знають сю часопись тільки редакції українських журналів; з читаючої публики мало хто знає про неї, а прецінь „Дзвінок" справді заслугує на як найбільше розповсюдненє, особливо в новім краю, де нема спеціяльної дїточої часописи, веденої фаховими силами. Передплатників достарчає „Дзвінкови" тільки сама Галичина; про наші діти за морем і не чути, хоч вони нам не менше дорогі, не менше рідні! Тому пристаньте до гурту всі українські діти, кинені судьбою за далеке море! Відгукніть ся на наш зазив! „Дзвінок" радо знакомить ся з дітьми, листує ся з ними, цікавить ся їх потребами як товариш і добрий друг.

Ну-те до нас, громадою! Підемо разом у сьвіт давних лицарських боїв і пригод, підемо шляхами незнаних країв, у величню робітню природи, підглянути як вона там трудить ся без уговку... Заговоримо і про добутки людського знаня, а для тих, що люблять казки, загадки й веселощі, у „Дзвінку" є постійний кутик. Численні ілюстрації пера артиста-рисовника д. Ів. Косинина, який із далекої заграниці спішить обдарувати дітвору гарними образками, прикрашують числа „Дзвінка", під кождим зглядом добірні.

Хто-б бажав передплачувати сю часопись, просимо зажадати оказового числа від Редакції „Дзвінка", Австрія, Львів, ул. Бартоша Головацького, ч. 8.

Передплата річна виносить 2 доляри. Видає часопись „Руське Товариство Педаґоґічне", редаґує Катря Гриневичева.

(Всї П. Т. часописи укр. в Америці просить ся уклінно о передрукованє сеї відозви у її повнім змісті).

„SWOBODA“ (LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
Published every Thursday at
184 Hudson Street, New York, N. Y.

Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
184 Hudson St., New York, N. Y.

K. KIRCZOW, manager
184 Hudson St., New York, N. Y.

Terms: Two dollars a year.

The largest circulation throughout the United States, Canada and Europe. The only advertising medium. Rates furnished on application.

Entered as second-class matter December 21, 1906, at the Post Office at New York, N. Y. under the Act of March 3, 1879.

„СВОБОДА“
часопись для руського народа в Америці і орґан „Р. Н. Союза“, виходить що тижня в четвер і коштує:

в Америці на 12 місяців	$2.00
до старого краю на 12 місяців ...	$2.00
в Америці на 6 місяців	$1.00

Оплачувати ґазету треба всегда з гори.

Гроші треба посилати в реджістрованім листі, або через експресовий або почтовий моні ордер. Моні ордер, то є грошевий переказ, котрий дістанете від почтара або аґента на експресовім офісі, пішліть на нашу адресу, бо без того ми не годні гроший дістати.

Адреса:
„SVOBODA“
184 Hudson St., New York, N. Y.
Телефон 7074 Spring.

Дописи просить ся писати лишень на одній стороні картки. Дописи, непригожі до друку, нищить ся, наколи з гори не було зазначено, що жадає ся їх звороту і не було залучено марок на зворот.

Примірна громада.

Є на сьвіті люди, котрі уважають себе великими патріотами з тої тільки причини, що придбали собі на свою виключну власність хороший дім або якесь підприємство або навіть добре поплатне становище. Доки чоловік був простим робітником в якійсь фабриці чи майнах, доти ніхто за него не чував. Якже став прим. коршмарем, ого — вже його повно всюди! Він вже починає приказувати і попови і дякови і всім братствам та товариствам і цілій парохії і всім провідникам народним і усій своїй суспільности. Ще вчера був сей коршмар маленькою людиною, а вже нині — великим чоловіком! І звідки-ж така нечайна переміна? А, бо вчера він ще робив на других, а нині вже на него мусять робити инші...

Як з поодинокою людиною, так має ся діло і з цілою громадою. Ми маємо на американській Руси богато таких громад, котрі приписують собі Бог знає які великі заслуги, а в дійсности вони похожі на того премудрого коршмаря, що цілий сьвіт рад би перевернути горі ногами. Ви тільки зайдіть собі в розмову з якимнебудь членом такої „заслуженої“ громади, а побачите скільки він вам натарабанить про „патріотизм“ свій і своїх співгромадян! — Та в нас — каже — і таке і оттаке, ми зробили сяк і так, маємо і се і те і друге...

Яка користь з отсего всього для загальної справи? — Ніяка!

Ось тепер збирають ся датки на бідних страйкерів в Вестмореланд кавнті та на рідні школи в Галичині. А кілько то сих великих „заслужених“ громад подали матеріяльну поміч своїм рідним братам?.. Котра з наших громад дала хоч один-однїський „Великий Баль“ на дохід страйкерів або на руські приватні школи в старім краю?.. Ой ви, соломяні патріоти!.. Чи маєте ви право називати себе синами свого народу, коли ви для сего народу нічосінько доброго не зробили? Чим ви [illegible] ством чваните ся? — числом літ, [illegible] коли основана ваша парохія? Та кому хосен з того, що ваша парохія числить 15 чи 20 чи може навіть більше років?.. Ось ви прочитайте нище понизше письмо, тай — коли Циґани — засоромітъ ся по самі уши, а відтак... ну — ви вже самі знаєте... учити вас не треба, бо вже — славити Бога — маєте свої літа і свій власний розум, а зрештою ви не любите слухати ніяких моралів... Будь що будь, ви не гнївайте ся і таки прочитайте з увагою наведене письмо.

Високо поважений Пане Гол. Предсідатель Р. Н. Союза в Mckadoo, Pa.*)

Грек.-кат. парафія Успенія Прич. Пренепорочній Діві Марії в Whiting, Ind, за силає на Ваші руки 50 таллярів, на поміч Ґероам-Страйкерам котрі кровію своєю домагают ся права людского від тирранів капітулістів, и терплят голод и зиму, чуют гірький плач голих и голодних своїх бідних и невинних дітей, котрі за добро чорноробів вже в так малім віку мают се відчувати.

Бог нас и Братів наших ни опустит ми своє добудемо. — Нарід руський стоїт за нима! — Ми их ни в пустимо! —

Прошу сесі гроші відослати Братям Ґероям, від Братів грек-кат. парафіи в Whiting-Ind. —

Whiting-Ind febr. 6.—1911.

В імени Парафіи: *О. Валентин Балог* *грек-кат. парох* в Whiting, Ind.

Печать.

Се письмо надіслав нам до опублікованя Гол. Предс. Р. Н. С. п. Дм. Капітула і ми подаємо його до загальної відомости на науку всім нашим старим і „вельми заслуженим“ парохіям. Руська громада у Вайтінґ, Інд. в прирівнаню з иншими нашими громадами ще дуже молоденька, а прецінь знайшла у себе аж пятьдесять долярів на поратоване голодуючих страйкерів! І скажіть же тепер, чи не зійшло у нас на те, що первії стали послїдними, а послїдниї первими?..

Честь молоденькій руській громаді в Whiting, Ind. і її примірному пароховн!

*) В сїм письмі не виміняємо ані одної букви. О. Балог в дуже рішучій формі застеріг собі усякі поправки і зміни. — Ред.

Неповязані новинки з одного дня.

В нюйорських англійських часописях з 16-го с. м. читаємо таке:

„Товариство червоного хреста“ висилає з Seattle величезні припаси поживи для голодуючих в Хінах; тутешний уряд віддав сему товариству до розпорядимости на сю цїль один панцирник...“

„Бруклинська поліція найшла під числом 425 Buswick Ave. Brooklyn, в комірці без вікон, находячій ся на стриху, де долівку покривала на цаль груба верства снїгу, родину голодуючих. Женщина, Марія Сайдель, лежала на ліжку прикрита лахами — нежива. Умерла з голоду. Її чоловік, що здіймив з себе сурдут, аби охоронити жінку від морозу, лежав на земли непритомний з голоду і зимна. Сій родині померла перед двома тижнями дитина, також з голоду. Сайдель є ремісником, літ 36, але від півтора року не міг найти роботи...“

„Під числом 750 Fulton Str. Brooklyn, N. Y. один візник почув чад, добуваючий ся з помешканя, положеного о один поверх низше. Враз з иншими співльокаторами камениці виважив двері і тут найдено цілу родину неживу. Полишена на стільци карточка пояснювала, що Франк Бернард і його жінка, Марія та двох хлопців, Джордж і Даниїл, не мали протягом 4 днів ні окрушинки хліба в устах, і тому через зачаджене зідобрали собі житє...“

„Під числом 283 на 32-ій улици в Бруклині, в родині Ольсен померла вже трета дитина з голоду. Рівночасно зі смертю третої дитини властитель дому викинув сімю на вулицю. Ольсен є великан ростом і фаховим робітником, та за свою працю дістає аж.... 8 дол. тижнево.“

З дневного рапорту нюйорської поліції:

„Міссіс Ф. Киттіто, мешкаюча під числом 424 Іст 11-та вулиця ідучи 7-ою улицею побачила під камяницею, число 77, на пів замерзлу жінку з немовлятем на руках. Жінка на запит відповіла, що числить 35 літ і назиcає ся Розалія Шварц. Коли вона відкрила шаль, окриваючий дитину, побачено, що дитина є мертва. Жінка розповіла, що цілих 3 днів ні вона, ні її оставші ще при житю двоє дітий, не мали нічого в устах...“

Зі справозданя комісаря добродійности, Гайнеса:

„Після моєї оцінки, під сю пору находить ся в місті Ню Йорку 80.000 душ, що, як безробітні, потребують публичної помочи — “ і... мають жолудки, додаємо від себе.

That's all!...“

Віча в справі фонду ім. А. Коцка.

Нюарк, Н. Дж.

Дня 15. січня 1911 р. відбуло ся в Нюарк, Н. Дж. велике, всенародне віче, на котрім явило ся кількасот людей Українців; не бракло також і иньших народностий, як Поляків і Росіян. Віче отворив тов. В. Мазур, покликуючи на предсїдателя тов. Бородайкевича, а на секр. М. Нанасового і І. Седлєра.

Перша забрала голос тов-ка І. Січинська. Палкими словами змалювала вона кроваву господарку захланних американських капіталістів, котрі уганяючи за доляром, рік річно мордують сотками вольних наймитів. Тим, котрі остають при житю, дають так низьку нагороду за їх тяжку працю, що годі їм вижити. Єслиб обставини на се позволяли — говорила вона — а люд працюючий опинив ся на північнім або полудневім бігуні, то і там кровожадний капіталізм помчав би за ним, і там ще старав би ся використати люд і над ним панувати. Цілий сьвіт — говорила дальше — стогне днесь під капіталістичним ярмом. Референтка так ясно і маркантно зхарактеризувала економічні й політичні відносини в Канаді і Сполучених Державах Пів. Америки, що слухачі не могли надивувати ся її консеквентним виводам. Бо, щоби так широко і річево пізнати ситуацію в новім сьвіті і то в так короткім часі, то на се вже треба надзвичайно здібної людини.

Видко, що підчас своєї подорожи по новім сьвіті всюди була, бачила недолю поневолених мас, відчула її і переняла ся нею. Відтак бесїдниця говорила про старий край, де наш нарід терпить тяжку недолю під ярмом польсько-шляхотської автономії; скритикувала систему шкільництва в Галичині, згубний і шкідливий вплив вщіплюваня шовінізму, через що лише поглубляє ся антаґонізм між обома братніми народами.

Ми берімось до просьвіти, а вона нас поведе на правдивий шлях і до лучшої будучности! Просьвітою збудуємо рай на земли, а тоді на нічо не придадуть ся еґоїстичні замахи наших ворогів.

При кінци своєї бесїди взивала орґанізувати ся в робітничу партію і враз з другими націями добувати красшої долї; попри се мусимо памятати також і на зазиви братів в старім краю і щедрими датками помагати їм в закладаню рідних шкіл.

Майже через дві години вона промовляла з такою енерґією, що годі було й наслухати ся. Нарід сидів як вкопаний, а від часу до часу нагороджував референтку гучними оплесками. Не дивота отже, що по скінченю бесїди складали їй численні ґратуляції, і то не тільки свої, але також і Поляки і Росіяне.

Відтак забрав голос т. В. Мазур, накликуючи людей до читаня книжок, до устроюваня відчитів і віч і т. и.

Наприкінци попросив присутних о добровільні датки на фонд ім. А. Коцка.

По сім промовляв тов. М. Хандога, редактор „Гайдамаків“. По нім говорив тов. Ф. Гексель по польськи. Він згадає про змаганя укр. народу на поли просьвітно-політичнім. та скритикував злобну політику вшехпольської кліки; коли прийшов до атентату нашого героя, М. Січинського, доказав, що сей атентат не був нічо иньшого, як лиш слушна відплата за люту систему шляхоцького пановaня над українським людом.

Дальше говорив тов. Т. Балабанов, орґанізатор російських соціял-революціонерів в Нюарку; говорив про російську революцію, згадав про український нарід за кордоном і окликом: най живе революція, най живе Січинський! закінчив свою бесїду.

Уділено опісля голосу тов. Кавецькому, котрий остро скритикував митрополита за його становиско зглядом атентату Січинського.

По всіх промовляв ще раз тов. В. Мазур і короткими словами подякував присутним за численну участь в вічу; відтак звернув ся до тов-ки І. Січинської і подякувавши за її труд і працю, взяв в руки красний, червеними і білими рожами прикрашений вінець, і сказав так:

„Вп. Товаришко!

Нюарські українські робітники, сплели отсей вінець, як доказ признаня, вдячности і співчутя для Твого брата, як також Твоєї праці, якої Ти підняла ся для улекшеня недолі працюючого люду. Прийми отсей дар, та перекажи свому братови, що ми, укр. робітники на чужині, високо цінимо Його діло і відчуваємо враз з ним страшну кривду наших братів під вшехпольським панованєм. З сим вінцем ми сплели-злучили сильно наші серця і руки до спільної акції і борби за красшу долю працюючого люду.“

Дякуючи — приняла вінець тов. Січинська. По відсьпіваню народних пісень нарід почав поволеньки розходити ся вдоволений, що судило ся йому бачити так дорогого гостя.

Перед вічем зложили свої датки отсі Вп. добродії: по 50 цнт.: Т. Мірос, К. Томіцка, Горичун, Ч. Стачур, В. Лужняк, К. Яблонський, П. Горичук, К. Кузів і С. Зера; по 25 цнт.: К. Базарніцка, А. Романчук, В. Вакулїнський, І. Романчук, К. Яцентів, М. Кравець, В. Бордун, І. Дзюбатий, В. Оскобой, І. Гетьман, І. Гнида, Ф. Сенюх, С. Дзюбатий, П. Кравчук, В. Діділівський, Ю. Ключка, Д. Кучерепа, П. Кріль, Ю. Базарніцкий, В. Сульковський і Л. Базарніцкий; по 15 цнт.: М. Любимець і М. Симчишин; по 10 цнт.: К. Самбір, К. Гаврич, Х. Х., М. Денеґа, П. Веселовська, М. Олійник і П. Драняк; І. Калитка 5 цнт.

Загального доходу з нагоди віча на „Фонд імени А. Коцка“ було:

на 1-ім вічу зібрано	11.40
по хатах зібрано	11.25
від жіночого товариства	5.35
о. П. Понятишин	5.00
за тикети	21.20
збірка підчас віча	28.97
N. N.	2.83
Разом	86.00
На се були слідуючі розходи:	
Друк відозв і тикетів	5.00
Галя на віче	8.60
д. І. Січинській до шифкарти	9.00
Видатки В. М.	7.25
Дрібні видатки	2.15
Разом	32.00
Доходу було	86.00
Розходу було	32.00
Остало	54.00

Отсю суму, то є 54.00 дол. відіслано на руки головного амер. комітету в Скрентон, Па. завідуючого Фондом імени А. Коцка.

В. Мазур.

ЖЕРТВИ НА СТРАЙКЕРІВ В ВЕСТМОРЕЛЯНД КАВНТІ, ПА.

В числі 6. „Свободи“ оголошено загальну квоту .... $404·05

Сю квоту розділено поміж страйкерів поодиноких відділів Р. Н. Союза так:

New Alexandria, Pa. від. 82.	$227·70
Whitney, Pa., від. 35.	20·70
Trauger, Pa., від. 25.	6·90
Derry, Pa., від. 227.	6·90
New Florence, Pa., від. 113.	3·45
Manor, Pa., від. 41.	65·55
Irwin, Pa., від. 80.	72·45
Разом вислано	403·65
Остало	$0·40

Дальші жертви надіслали отсі П. Т. Добродії:

О. Осип Боярчук з Cleveland, Ohio., (збірка в церкві)	$23·54
О. Вал. Балог з Whiting, Ind. від парохії	50·00
Стефан Прилярський з Crompton, R. I. зібрав на весілю ч. Андрея Мельника	1·43
Загальна квота	$75·37

В імени страйкуючих складаю всім пп. Жертводателям щире спасибіг!

Д. Капітула,
Предс. Р. Н. Союза.

Подяки і поквітованя.

New Alexandria, Pa. Febr. 9th 1911.

Пов. Пане Предсїдатель!

В імени бідних страйкерів в New Alexandria, Pa. дякую Вам сердечно за Ваші труди, а всім Вп. Жертводавцям складаю щиру подяку за їх щедрі датки. Рівночасно засилаю на Ваші руки посьвідку з одержаної підмоги в сумі $227.70. — З поважанєм.

С. Маркевич.

Ми всі члени Братства сьв. Арх. Михаїла, від. Р. Н. С. 41, в Manor, Pa., що страйкуємо від 1-го цьвітня 1910 р., дякуємо Хв. Головному Урядови Р. Н. Союза за його труди у збираню датків на нас, нещасних бідаків. Дякуємо сердечно всім чесним Братствам і Товариствам Р. Н. Союза і всім поодиноким Вп. Жертводавцям за їх щедрі лепти на фонд страйкерів в Вестмореланд Кавнті, а з окрема Вп. Дмитрови Капітулі, Гол. Предсїдателеви нашої славної орґанізації.

Страйкери, належачі до 41. відділу Р. Н. Союза.

Derry, Pa. Feb. 10. 1911.

Пов. Пане!

Посьвідчаємо, що відобралисьмо від Вас чек на $6.90, яку то квоту прислалисьте на страйкерів. Оба страйкери, що дістали сї гроші, сердечно Вам і всім пп. Жертводавцям дякують. — З поважанєм

Василь Баран, *Мих. Кухарик.*

Irwin, Pa. Feb. 11. 1911.

Received from Dm. Kapitula, Pres. of L. R. N. U. of America Seventy Two Dollars and 45 Cents for the 21 Striking our Members at Irwin Pa. — $27.45.

J. Marunich, P. Krasnianik, P. Slavnik.

ЖЕРТВИ НА ФОНД „РІДНОЇ ШКОЛИ“ в ГАЛИЧИНІ.

Chicago, Ill. Febr. 15. 1911.

До Редакції „Свободи“
Ню Йорк, Н. Й.

Хвальна Редакціє!

В залученю посилаю Вам Money Order на $10.00, котрі ми зібрали в West Pulman і в Chicago, Ill. на запомогу для Краєвого Шкільного Союза. На West Pulman потрудив ся чесний тов. Михайло Гаврищків і зібрав на весілю у Миколи і Марії Ґрабінських $7.65. На балю Сестр. Пресьв. Богородиці в Chicago, Ill. я і тов. М. Г. зібрали $2.35, разом $10.00. Ми Вас просимо відослати ту квоту до старого краю і оголосити в слідуючім числі „Свободи“ нашу подяку усім Вп. Жертводавцям. Дякуючи Вам наперед за Ваш труд, зістаю з глубоким поважанєм

Адам Ших Правовольний,
822 Noble St.

ПОВІДОМЛЕНЕ.

Сим подає ся до загальної відомости, що:

1). Жертви на приватну українську ґімназію в Рогатині, оголошені в чч. 1. 2 і 5 „Свободи“ в сумі $76.80 (377.50 корон) вислано дня 11. лютого с. р. через Bank of Europe в Ню Йорку, ч. посьвідки 10261 до старого краю на адресу: Краєвий Союз Кредитовий, Львів, Ринок, ч. 18., ч. книжочки щадничої 7000 (На рогатинську ґімназію).

2) Жертви на фонд „Рідної Школи“ під управою Краєвого Шкільного Союза, оголошені в ч. 5. „Свободи“ в квоті $5.75, до якої то квоти доложив ще $1.00 урядник европейського банку, п. Іван Дзьомба, т. з. в загальній сумі $6.75 (32.75 корон) вислано дня 11. лютого с. р. через Bank of Europe, ч. посьвідки 10260 на адресу „Дністра“, ул. Руська, ч. 20., у Львові, ч. вкладкової книжочки 6800. (Фонд „Рідної Школи“).

3). Жертви на шифкарту для хорого Івана Хомича. оголошені в чч. 3, 5 і 7 „Свободи“ в сумі $29·25 віддано йому самому у руки, на що він підписав при сьвідках відповідне посьвідчене. По тій причині просимо на сю цїль не присилати уже ніяких датків.

В читальні.

Сим разом читальня була повніська. Кожде було цікаве, яку то першу штуку доведеть ся їм виставляти на сцені. Всі читальники зіпхали ся у передні лавки так, що аж Кульчик мусів робити порядок. Прийшов сьвященик і відразу приступив до річи, подаючи слухачам зміст комедії Григорієвича „Лихий день“.

— „Лихий день“ — говорив душпастир — се весела комедія в одній дії (акті), а в 17-ти сценах (явах). Виступають в сій штуці ось такі особи: Іван Головний і Проць Рубатий — господарі з Іванівки. Мартин і Олекса — їх наймити. Мошко Ґоймес — арендар в місті. Гудиня — його жінка. Хаскель їх синок. Адам Ґемба і Онуфрій Солонинка — панські наганячі виборчі. Янкель Байойна і Шльойма Ґіф — свояки Мошка. Селянин І. Селянин II. Крім тих 13. осіб, що мають осібні ролі, беруть участь в сій комедії жиди і селяни в довільнім числі. Річ діє ся в повітовім місточку. — Час тепер.

— Тут мушу вам дати одно поясненє. Кожда така людина, що виступає на сцені з довшим або коротшим говоренєм, називаєть ся дієва особа. Крім дієвих осіб потрібні часом в акції штуки такі одиниці, котрі не говорять нічого, а тільки крутять ся по сцені, або таки зовсім нічого не роблять. Такі „німі артисти“ називають ся статисти. Статисти виступають на сцені тоді, коли потрібно представити видцям більшу скількість людий, напр.: весілє хрестини, похорони, вечерниці, всілякі забави, сходини чи збори, збіговища і т. и. Сі жиди і селяни, що беруть участь в комедії „Лихий день“ у довільному числі — се власне статисти. Розумієть ся само собою, що статисти мусять бути завсігди ухарактеризовата, як і всі дієві особи (відповідно до назначеної ролі), бо инакше не достроїлиб ся до цілости штуки і се було би дико і глупо.

— А тепер — говорив дальше сьвященик — подам вам коротенько зміст штуки, щоб ви відтак могли її зрозуміти добре в подробицях і знали, як треба учити ся кождої ролі, щоб цілу комедію виставити на сценічних дошках без ніякого закиду.

— В міській коршмі сидить задуманий арендар Мошко зі своєю жінкою, яка називає його послідним дурнем за те, що сидить безчинно за шинкфасом і не бере ніякої участи в відбуваючих ся власне виборах. Гудиня вичисляє поіменно всіх жидів, які на виборах зробили золотий ґешефт, а Мошко клене кождого свого родимця з осібна і лютить ся, що він не заробив нічого — бо не вміє. Він неспосібний на виборчого наганяча і не хоче навіть забирати ся до сього діла, бо вже раз пробував і „паскудне ґой дало йому такий кльоп, що аж йому привиділи ся всі сьвічки із синаґоґи“. Гудиня заявляє свому чоловікови, що він „найбільший дурень з всіх жидів, що їх Мойсей вивів з Єгипту“. Лихий Мошко віддає свою половицю в опіку „дітьке“, а сам вибігає з кімнати.

— В сій самій хвилі влітають в коршму Ґемба з Солонинкою, а за ними Янкель і Шльойма. Прикликують Мошка і питають його, скільки він має голосів. Мошко хвалить ся, що придбав для пана дідича аж десять виборців, але коли йому Солонинка велів назвати сих виборців по імени, він путаєть ся, крутить і вибріхуєть ся так незручно, що прибувші почали сумнївати ся, а нарешті поручили йому таки придбати доконче два голоси виборців з Іванівки, бо тільки сі два голоси потрібні, щоби послом вийшов польський пан. Мошко не має охоти заходити собі з „ґоями“, каже, що Івановецьких виборців зовсім не знає, але під напором чотирох виборчих гієн, а особливо під пресією своєї жінки годить ся зловити обох виборців з Іванівки, коли тільки за його труди добре йому заплатять. Янкель і Шльойма, а особливо Ґемба і Солонинка відходять вдоволені, [Мо]шко проклинає свою жінку і жу... в який спосіб пізнати тих [Іва]нівки, коли він їх ніколи не бачив. Гудиня обіцяє йому свою і цілої своєї родини поміч в гляданю за сима двома виборцями і за хвилю злітаєть ся ціла гурма жидів та жидиків, які нараджують ся, де кому йти або стояти, щоб зловити Івановецьких селян-виборців. Уся тота зґрая розскакуєть ся по цілім місті, а на самім кінци вибігає за жидовою вдоволена Гудиня.

— Саме тоді почув ся на дворі туркіт над'їжджаючих возів. То Івановецькі виборці, Головний і Рубатий приїхали до голосованя, забравши з собою своїх наймитів, щоб пильнували коний і возів, бо погана жидова всьо готова забрати. Через місто ледви продерли ся. Жидиска аж під коні лізли, щоби лише довідати ся, що вони за одні, відкіля і чого до міста прибули. Оба виборці мусіли випирати ся свого рідного села: Головний сказав жидам, що він з Вертіївки, а Рубатий — з Крутіївки. До Мошка порадив їм заїхати їхній душпастир, бо „Мошко, се найдурнійший жид на цілий кагал“. Та не минула їх жидівська напасть і в „найдурнійшого Мошка“... Що тільки оба господарі почали нараджувати ся, як їм перебратись через жидівський кордон до беципку, як тут зявив ся в дверях Мошків синок, Хаскель і хитрим підступом дізнав ся, що оба прибувші хлопи — се Івановецькі виборці. Почали злітати ся з усіх усюдів великі і малі жидиска, заглядаючи цікаво в відчинені двері. Головний побачив, що йому і Рубатому не вимкнути ся вже з біди. Він велів обом наймитам і Рубатому підперти троє дверий, а сам почав перебирати ся в наймитову одежу. Те саме зробив з його порученя кум Рубатий. Оба наймити вділи на себе одіж своїх ґаздів і так поміняли ся їх ролі: господарі стали наймитами, а наймити господарями. Своїм помислом перехитрив Головний влізливих жидів і пішов з кумом до голосованя.

— Тепер наступає дуже інтересна сцена. Оба наймити, поучені Головатим, заступають в очах жидів самих ґаздів. Інтенцію Головатого поняв дуже добре його наймит Мартин і вдавав ґазду як не мож ліпше. Наймит Рубатого, Олекса не міг якось привикнути до своєї нової ролі, але Мартин піддержував його в тім і наказав остро не зрадити себе перед жидовою. А жидиска обступили кругом мнимих „Івановецьких виборців“ і почали робити їм всякі можливі гонори, припрошуючи їх притім до вишуканої їди і напитків. На застеленім обрусом столику найшли ся на навіть дриглі і довжєзна ковбаса. Олекса мало зі шкіри не вискочив на вид тих ласощів, але Мартин не звелів йому нічого брати в руки, бо буде мати біду. Між тим входить тихцем Солонинка і принагляє Янкля, щоб як найскорше дістав ті два голоси, бо вони рішати-муть про вибір посла. Жиди подвоюють свою енерґію в угощуваню „панів начальників“, але справа стоїть на однім місци, бо „пан вуйцє“ Мартин не хоче нічого їсти ані пити, а тільки передираєть ся з жидовою, чим ще більше її дратує. Лакомий Олекса таки не видержав і став їсти та пити. З нього сьміяв ся Мартин, а рівночасно тішив ся, що жиди дали ся так обманути. Коли Мартин побачив, що жидиска ревідують Олексу, шукаючи у него за леґітимацією, і друть на нім не його власну одежу, вставив ся за своїм товаришом і грозив жидам кулаком. Жиди розлютили ся і післали по пана „сендзього“. Явили ся незабаром Солонинка і Ґемба. Сей послідний взяв на себе ролю „пана сендзього“, але замість арештувати обох „виборців“, став їх просити, щоб вони передали йому у переховок свої виборчі леґітимації, бо жидова до всього спосібна і може сі леґітимації видерти від них силою. Ґемба добирає в своїй бесіді як найбільш масненьких та лесливих слів, але те все не помагає. Він пхає Мартинови в в руку один банкнот, другий, третий.... нарешті обнимає Мартина і голосно цілує. Те саме робить з Олексою Солонинка. Оба виборчі наганячі держать кріпко „панів виборців“ за шиї, а жидова перетрясає тимчасом їх одежу. Парубки боронять ся і настає загальна метушня.

— Саме в сій критичній для обох наймитів хвилі входять до коршми Головний і Рубатий, які вернули з беципку, віддавши свої голоси на руського кандидата. Вмить вияснюєть ся ціла ситуація і всі „приятелі“ хлопів-виборців стають як опарені. До того на дворі почули ся веселі оклики селян, що голосним „Слава“ витали свого нововибраного посла. Богато селян входить також до коршми і дякують сердечно та щиро Івановецьким виборцям, бо вони оба рішили побіду. Щасливий та вдоволений побідою руського кандидата, Головний частує чаркою всіх присутних, не виключаючи й Ґемби та Солонинки, а на закінченє сьпівають усі відому пісню: „Дайже Боже добрий час“.

КАЛЄНДАР.

Лютий.

н. ст.	Дні	Руські сьвята
23	Четвер	Харлампія
24	Пятн.	Власія
25	Субота	Мелетія
26	Неділя	Мясоп. Мартин.
27	Понед.	Теодора
28	Вівтор.	Онисима Ап.
1	Середа	Март. Памф.

НОВИНКИ.

** Дня 11-го с. м. по полудни помер в Філядельфії р. кат. архієпископ І. Ryan, митрополит Пенсильвенії. Похорони відбули ся 16-го с. м. Померший був загально відомий, як незрівнаний проповідник. Пережив 80 літ.

** Як нам доносить з Ґлеспорт, Па. д. Грацоп, то робота в шклянній фабриці, „Ді Юнайтед Стейтс Ґлес Ко.“ пічне ся з днем 1-го марта с. р. Роботу можуть дістати лиш молоді хлопці або дівчата.

** В леґіслятурі стейту Делевар внесено біл, домагаючий ся знесеня розводів в тім стейті. Коли сей біл перейде, то кандидати і кандидатки до скиненя супружеських оковів, мешкаючі в тім стейті, будуть мусіли еміґрувати до инших стейтів.

** Правдоподібно 200.000 майнерів, занятих в майнах вугля в стейтах Огайо, західній Пенсильвенії і Вест Вірджінії сими днями покине роботу, коли не прийде до угоди з босами. Більшість тих майнерів вийде на страйк з симпатії до страйкуючих уже від довшого часу, з якими однак боси не хотять ввійти в ніякі переговори.

** Після статистичної книжки „Indusrial Accidents & their Compensation“ на кождих 414 миль тутешних желізниць припадає один забитий; покалічених желізницею виходить 1 на 29 миль.

** Міністер скарбу в Вашинґтоні оголошує, що відповідно до послідного спису населеня, випадає пересічно в Злучених Державах по 34.43 дол. майна на голову. Слідно отже зменчене національного маєтку, бо перед десяти роками випадало по 35.10 на голову.

** Коло місцевости Елкс в Неваді розбив ся 20-го с. м. експресовий желізничий поїзд. 26 подорожних потягу, якого всі ваґони злетіли з насипу, понесло смерть на місци.

** Шкандал продайности голосів виборцями в стейті Ілінойс прибрав такі розміри, що суди зажадали до переведеня справи іменованя спеціяльного прокуратора.

** В стейті Айова, стейтовий ветеринар обїздить фарми і вбиває усі корови, у яких сконстатував недугу сухіт. Молоко від таких коров є для людського здоровля незвичайно шкідливе. До тепер вбив 23 коров.

** Забобонна баба, якась Галдерман з Микиспорт, Па., хотячи вилічити одну сліпу дівчину, протягом 8 днів не давала їй нічо їсти, лиш шептала безнастанно над нею молитви і робила якісь знаки. Нещасна дівчина булаб померла з голоду, колиб не був дізнав ся про се майор міста і не заказав морити голодом дівчини.

** З Форт Віліям, в Канаді, доносять, що на днях зловлено в тамошних лісах здичілого чоловіка. Він жив в скальній печері і живив ся як звірина сирою рибою, заяцями, дичиною і т. и. Він перебував в тій місцевости від чотирох літ, і доперва недавно впали робітники на його слід. Піймано його при помочи констаблів з надзвичайним трудом. Вигляд його був страшний, увесь нагий, оброслий волосем, а ноги його подабали на медведячі.

** Уряд републики Бразилія в полудневій Америці носить ся з гадкою перенести столицю з міста Ріо де Жанейро до якогось иньшого міста. Причиною того кроку мають бути безнастанні революції в дотеперішній столиці. Правдоподібно столицею стане місто Белльо Горізонте в стейті Мінас Ґореас.

** Читаємо в „Ділі“: Розправа проти 101 наших студентів, котра незабаром розпічнеть ся перед карним судом у Львові, буде сполучена зі значними трудами й коштами. Труди впадуть на оборонців, котрі безінтересовно мусять протягом довгої (імовірно коло 2 місяців трівающої) розправи пересидіти у Львові і з великим накладом фізичних і моральних заходів брати участь в масовім процесі. Мало що менше напруженя жде 101 обвинених, котрі під загрозою примусового приставленя мусять просиджувати протягом усього часу розправи у Львові. Коли взяти під увагу обставину, що велика більшість обвинених — незасібні студенти, котрі пробувають при своїх занятях на провінції та не мають у Львові свого постійного осідку, то буде зрозуміле, скільки клопотів несе з собою приготовлене у Львові удержаня (хата і харч) для такої сили людий на такий довгий час. Кошти сього удержаня візьме на себе наша суспільність і не залишить поспішити зі складками на ту ціль. Висилати їх треба на адрес Краевого Союза Кредитового у Львові (вкладкова книжочка ч. 9000).

** З днем 15-го с. м., то є з хвилиною, коли мексиканські війска війшли до обложеного повстанцями міста Жуарез, повстане в Мексику упало. Дальша борба повстанців сходить до ряду поодиноких борб малесеньких банд та властиво не має вже ніякого реального значіня.

** Конституція в Хінах. Державний виділ предложив правительству начерк зміни конституції, яку правительство змінило. Новий закон предвиджує скликане парляменту в 1913. роції. Між реґентом а народом вибухло остре непорозуміне тому, що реґент не хоче згодити ся на покликане відвічального міністерства.

** В Льондоні, на конференції робітничої партії, яка представляє около міліон з'орґанізованих робітників, роздивлювано справу, чиб не було добре, щоб на случай якоїсь війни, робітники даного драю як протест проклямували ґенеральний страйк. Проект сей перепав меншостю ледви 6 голосів.

** Перша женщина послом в Норвеґії. В норвеськім стортінґу засяде перша женщина, яко представителька народу в Норвеґії. Представник першого округа виборчого в Христіянії а також президент стортінґу, ґенерал Братлї, мусить на якийсь час зречи ся свого становиска, щоби перепровадити сьвіжо ухвалену реорґанізацію норвежського війська. Наслідком сих обставин входить до парляменту на місце ґенерала Братлї вибрана виборцями першого виборчого округа в Христіянії на заступника посла учителька народної школи, панна Ротстад.

** Дива медицини! Нзмецький учений, доктор Лянґ, вигадав недавно такий прилад, яким можна фотоґрафувати жолудок. Апарат, надзвичайно маленький проковтує хорий; і коли він пройде в жолудок, то зараз осьвітлює його електричною лямпою, що прикріплена до апарату. В середині апарату є сьвітлочутливі плївки, на яких і відбиває ся внутрішна стінка жолудка. Фотоґрафії розглядають ся через побільшаюче скло й по них можна розпізнати хоробу.

** 20. с. м. навістив европейську Туреччину в околици міста Монастир, сильний землетрус. Місто замінене в руїни — а населене мешкає в шатрах у поли.

** 50 дітий від одної матери. Анґлійські часописи пишуть, що в Трансвалю (в полудневій Африці) живе пані Ван Вайк, котра вродила 50 дітий. Як мала 18 літ, вийшла перший раз замуж. Тепер — кажуть — має вона 80 літ. Внуків є у неї 270. — Але сему не мусить ся вірити, бо анґлійські ґазети пишуть нераз тільки на те, аби людий здивувати.

E 33

** Лучі сонця лічать мозолї і бородавки. Оден з львівських техніків випробував сей лік на своїх мозолях і бородавках і ділить ся сим медичним здобутком із ширшим загалом. Лучі сонця зібрані через побільшаючу сочку пускає ся на мозіль або бородавку. Хвилею чути від печеня біль, але по кількаразовім приміненю сего середника біль уступає, а мозіль або бородавка щезає.

** Оголошеня на хмарах. Данський інжінер Б. Лярзен зробив таку машину, що відбиває на хмарах букви і всякі рисунки. Сим зацікавили ся перші купці. Вони зараз зголосили ся до того інжінера, аби він відбивав на хмарах їх оголошеня, бо через те люди більше у них купують. Офіцири хочуть використати сей винахід до лекшого проваджения війни: Аби лекше було людий убивати.

** В окруженю львів. Buluwaya Chronicle оповідає слїдуючу пригоду. Аґент британського правительства, Campbell і місіонар Onslow-Carleton, мали розглянути околицю Белінґуе, заселену тубольцями. Серед ночи однак окружила їх громада львів, котра кинула ся на одного вола і єго удусила. Видячи, в якій находять ся небезпеці, рішили вони ратувати ся. На своє щастє мали зі собою рефлектор. Вистрілявши отже для построху львів, звернули на них з рефлектора сильну струю електричного сьвітла. Се сьвітло так перелякало львів, що покинули вола і поутікали. Тоді подорожні затроїли мясо вола а самі відїхали.

** Мрамор із попелу. Безвартісним відпадком, що спричиняє тільки клопоту управам міст, є углевий попіл, що нераз в дуже значних скількостях збирає ся по домах. Доси не знали люди, як зужиткувати його. Аж найшов ся в Берліні самоук, Сборовіц, що є знаний як дуже помислова людина. Сей то чоловік по довгих дослідах, знаючи, що попіл не має в собі ніяких товщевих складників ,легко може бути споєний відповідними течами. І відповідно від доміпаних течий витворює берлінський винахідник штучний мрамор із попелу. Новий матеріял є злим провідником електричности, надає ся отже до ізоляції. Можна його стругати, різати і вертіти в нім діри. Мрамор сей є тревальший від дубини і атмосфера на него майже зовсім нічо не впливає.

СПРАВИ „Р. Н. СОЮЗА".

Покровитель і почетний член Р. Н. С.:
Їх Преосв. Стеф. Сотер Ортинський, перший руський Епископ в Америці.

Головний Уряд „Р. Н. С." на роки 1910—1912:

Духовний управитель:
о. Мих. Балог, Б. 3, Box 8. Butler, Pa

Предсідатель:
Дмитро Капітула, McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:
Марія Черемшак, Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:
Іван Мартон, Whiting, Ind.

Секретар рекордовий:
Теодозій Лабовський, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський, Box 76, Jersey City, N. J.

Касір:
Алексій Шарпович, 524 Pine and Franklin St., Shamokin, Pa.

Контрольна Комісія:
о. В. Балог, Whiting, Ind.
Константин Поступак, McAdoo, Pa.
Теодозій Каськів, Newark, N. J.

Радні:
Іван Ґлова, Shamokin, Pa.
А. Стефанович, Ambridge, Pa.
Й. Ялечко, Ramey, Pa.
А. Маркевич, New Alexandria, Pa.
В. Левчик, Elizabeth, N. J.
А. Добош, Lansford, Pa.

Організатор:
Ілько Моранець, 1441 Emma Street, Chicago, Ill.

Редактор:
Осип Стеткевич, 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Управитель друкарні:
Константин Кирчів, 184 Hudson Str., New York, N. Y.

Головна Канцелярия „Р. Нар. Союза" находить ся під числом 123 Sussex Str., Jersey City, N. J.

ВСТУПАЙТЕ ДО Р. НАР. СОЮЗА!

„Руський Народний Союз" — принимає членів до 45 літ житя.

Вступне після літ.

Р. Н. Союз платить.

В разі смерти члена кляси „А" (ціле посмертне) $1,000.00.

В разі смерти члена кляси „Б" (половину посмертного) $500.00.

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „А" $400.00.

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „Б" $200.00.

Посмертне за діти від $15.00 до $300.00.

В разі утрати: а) обох очий, ніг, або рук $1,000.00, б) одної руки, ноги або ока $200.00.

Єсли отець родини в шпиталю божевільних, Союз платить що року родині $150.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союза.

ДО ВСІХ ВП. СЕКРЕТАРІВ І ОРГАНІЗАТОРІВ ВІДДІЛІВ Р. Н. СОЮЗА.

Звертаємо отсим увагу пп. Секретарів, щоби не присилали декларацій без виповненя сьвідоцтва лікарського, яке находить ся на другій стороні декларації, позаяк такі не будуть приняті. Члени понад 43 літ, мають предложити метрику або який инший доказ свого віку.

Рівнож при виповнюваню декларацій просимо на те уважати, щоби на декларації було подано, на яке посмертне член хоче належати, перечеркненем слово ціле або половину посмертне (ого), кілько має він і його жена літ, імя жени або якого иншого члена родини, після того, кому член записав посмертне. Секретарі мають уважати, щоби член заявив, якої віри. Не вистарчає сказати, що єсть Русин або руської віри, бо таких маємо вже кілька.

Член, котрий не вміє писати, має зробити на декларації пером знак хреста, уміючи писати має підписати ся власноручно на обох сторонах декларації.

Місячні справозданя т. є. друки на жовтих картках, як також адреси нових членів просимо виповнювати і присилати враз з деклараціями і розметом.

Від Головного Уряду
Р. Народного Союза в Америці.

Ч. 1686 КВІТ $400.00
на чотириста долярів, котрі п. Іван Грех отримав як посмертну запомогу по жені Зофії з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Нортгемптон, Па. 16. лютого 1911.
Іван Грех.

Сьвідки:
Стефан Цап,
Теодор Сичок.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Відділ 33.
Гр. Онущак предс.,
Михаїл Петрик секр.

Ч. 1692 КВІТ $186.00
на сто вісімдесять шість долярів, котрі місцевий уряд отримав як похор. кошта по Івані Юриста з Головної Каси Руського Народного Союза в Америці.
Елизабетпорт, Н. Дж. 18. февр. 1911.
Яцко Чурчак.

Сьвідки:
Антін Батор,
Вінцент Грущанський.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Відділ 142.
Яцко Радзиняк предс.,
Антін Дромжевський секр.

Ч. 1690 КВІТ $157.00
на сто пятьдесять сім долярів, котрі п. Настя Юриста отримала як посмертну запомогу по мужу Івані з Головної Каси Руського Народного Союза в Амер.
Елизабетпорт, Н. Дж. 18. февр. 1911.
Настя Юриста.

Сьвідки:
Василь Гонимар,
Лесьо Шевц.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Відділ 142.
Яцко Радзиняк предс.,
Антін Дромжевський секр.

No. 1711 RECEIPT $650.00
For Six Hundred Fifty Dollars, which I undersigned Imperial and Royal Austro-Hungarian V. Consul at Pittsburg, Pa. received to-day as the death benefit after Wasyl Bukowycz from the Treasury of the L. R. N. U. of America, which money I will pay to the guardian for Wasyl Bukowycz children in Hungary.
Pittsburg, Pa. February 11th, 1911.
(Seal)
(Підпис нечиткий)
Imp. & Roy. V. Consul of Austria-Hungary
From the Local Society of the L. R. N. U. of America. Branch 6, Brownsville, Pa.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

Скрентон, Па. Братство сьв. Володимира, від. 162, подає до відомости своїм членам, що звичайний мітінґ відбуде ся дня 26. лютого б. р. На сей мітінґ кождий член безуслівно має появити ся, бо суть важні справи до полагодженя. Члени, котрі мають охоту подбати самі за себе і за свої родини чи то тут, чи в старім краю, нехай вступають до Р. Н. Союза і до нашого Братства. Братство буде принимати членів нових без вступного в місяцях лютім і марті. Мітінґи відбувають ся в церковній галі кождої четвертої неділі по першім. — С. Чолій, секр.

Менор, Па. Братство сьв. Арх. Михаїла, від. 41, повідомляє всіх своїх членів, що від тепер почавши, всі братські мітінґи відбувати ся будуть в пр.-кат церковній галі в Jeanette, Pa. кождої першої неділі по 12-ім, о 2-гій годині пополудни. Кождий член з Менор або з Вестмореленд Сіті повинен на сї мітінґи приходити під загрозою приписаної статутом кари. — В Савайда з Manor, Pa.

Сиракюз, Н. Й. Товариство „Українська Січ", від. 282, подає до відомости, що на річнім мітінґу вибрано слідуючий новий уряд: Пилип Парибус, предс.; Василь Гринчик, заст. предс.; Петро Тиктор, кас.; Іван Осак, заст. кас.; Іван Вербовий, секр.; Микита Попик, заст. секр.; Теодор Ячник і Іван Яворський — контр. комісія; Микита Пошко і Захарко Палатюк — дозорці хорих; Теодор Андрусишин, дверник; Іван Вербовий, організатор. — Пилип Парибус, предс.; Петро Тиктор, кас.; Іван Вербовий, секр., 110 Tioga St., Syracuse, N. Y.
Николай Крук, бувший секр.

Дерри, Па. Братство сьв. Івана Хрестителя, від. 227, повідомляє всіх своїх позамісцевих членів, що коли вони не можуть являти ся на мітінґах особисто, нехай свою належитість присилають моні ордером, виписаним на імя касієра: Nestor Kurczak, а всякі письма на імя секретаря: Michael Kucharyk, P. O. Box 356, Derry, Pa. До предсідателя ніяких листів з запитаннями не висилайте, бо він не має у себе братських книг, то й не може ніяким на всілякі запити відповідати. Розмет мусите присилати конечно кождого місяця, бо наше Братство не в силі платити за отягаючих ся членів. Рівночасно подаємо до ласкавої відомости Русинам з Дерри і околиці, що до нашого Братства принимаємо нових членів за половину вступного через отсі чотири місяці: лютий, марець, цьвітень і май. Братські мітінґи відбувають ся кождої третої неділі в місяцю. Хто має охоту приступити до нашого Братства, нехай зголосить ся на один день перед мітінґом у секретаря Братства на висше подану адресу. Не отягайте ся, дорогі Родимці, і вступайте сейчас до нашого Братства і до Р. Н. Союза, бо може прийти така хвиля, що Ваші родини лишуть ся без ніякого обезпеченя. За кільканадцять центів на місяць Ви обезпечите себе на випадок слабости, каліцтва або і смерти. Своєю невеличкою місячною вкладкою обезпечуєте себе самих і своїх земляків. Не робіть, Братя, так, як зробив був один наш Русин, що записав ся до американської асекурації, а по його смерти бідна вдова і діти-сироти не дістали нічого. Небіщик не заплатив до асекураційного товариства одного доляра. В два дні по приписанім речинци зістав забитий, а жінка і діти лишили ся на ласці чужих людий. А преціњ наше Братство і Р. Н. Союз через дводневну проволоку не оставили би були бідних сиріт без ніякої грошевої підмоги. Роздумайте над сим, Братя Русини, і вступайте гуртом до своїх рідних орґанізацій, щоби відтак Ваші жени та діти не витягали своїх рук по милостиню. — Василь Баран, предс.; Нестор Курчак, кас.; Михаїл Кухарик, секр.

Ню Александрія, Па. Братство сьв. Петра і Павла, від. 82, подає до відомости, що на річнім мітінґу дня 22. грудня м. р. вибрано слідуючий новий уряд: Сильвестер Маркевич, предс.; Василь Матіїв, заст. предс.; Александер Кріль, кас.; Іван Луців, секр.; Олекса Шпіка, заст. секр.; Михайло Федак і Стефан Нагребецький — дозорці хорих; Гриць Лесів, хоружний і дверник; Андрій Джуґан, капітан. Мітінґи відбувають ся кождої першої неділі по 15-тім. Члени, що на мітінґ не являть ся і своїх належностей не пришлють, зістануть виключені з Р. Н. Союза. — John Lucziw, P. O. Box 309, New Alexandria, Pa.

Пошукування.

Хто знає де є Михаїл Умриш, родом з Березовиці Великої, повіт Тернопіль, літ 31. В осени минуло 5 літ, як приїхав до Америки. Перебував тому 4 літ в Пітсбурґу, Па. Глядає за ним жінка, що недавно приїхала з краю. Хто про него що знав, або він сам, нехай подасть відомість на адресу: Михалина Умриш, 107 Madison Str., New York, N. Y. дістане $10.00 нагороди. (8—9)

КОНКУРС.

Парохія сьв. Івана Хрестителя в Нортгемптон, Па. потребує сейчас дякоучителя. Вимагаєсь: сьвідоцтво дяківського іспиту, добрий голос, веденє хорального сьпіву і науку дітий в школі три рази в тижни по дві години. Голосити ся прошу на адресу: Rev. E. M. Barensky, Box 2. Northampton, Pa.

Дім на продаж

Дім о 11 комнатах, деревляний, двоповерховий. Пивниця мурована, тому 3 роки як поставлена. Лот під домом 25×100. Можна заложити красний огород з ярinами. Дім положений близько великої фабрики карпетів, де робить більше як 900 дівчат. Робота стала і добре платна. Хто з читачів „Свободи" гадав би перенести ся з родиною до Йонкерс, міг би сей дім купити за дуже приступну ціну, позаяк властитель мусить виїхати. Близших інформацій можна засягнути в редакції „Свободи". (8—11).

НА ПРОДАЖ КРАСНИЙ НОВИЙ ДІМ

на 3 поверхи з 12-ма великими комнатами і з землею 50x100. Усе те находить ся в великім місті West Orange, N. J. при улиці Dean No. 12. 3 мінути ходу до стріткари Main Str., а 5 минут — до зелізниці Lackawanna. По причині виїзду на фарму, властитель продає сей дім враз з лотом за ціну $3.000. Голосіть ся на адресу: Harry Fanok, 51 Morris St., Jersey City, N. J.

Купці, гросерники і дроґшторники (аптинарі), котрі мешкають поза Ню Йорком, і торгують з чужинцями, можуть легко, зовсім чесним способом і без ніяких видатків, заробити гроші, наколи звернуть ся на адресу:
P. O. Box 10, Station V, New York.

Нортгемптон і околиця!

КРУЖОК АМАТОРСЬКИЙ ЧИТАЛЬНІ „ПРОСЬВІТИ"
в Нортгемптон, відограє красне Представлене

УКРАДЕНЕ ЩАСТЄ

драма з сільського житя в 5 діях, Івана Франка

в суботу, дня 25-го лютого 1911 **Дохід на церков**

В ГАЛИ п. РАЙСА.

В представленю брати-муть участь слідуючі особи:

Микола Задорожний	п. І. Стецїв	II дівчина	п-а А. Захомарок
Анна, його жена	п-а М. Мишко	III дівчина	п-а К. Гурман
Михайло Гурман, шандар	п. П. Будван	І-ий парубок	п. Н. Казїмірчик
Олекса Бабич, сусід	п. К. Бойко	II „	п. В. Шашка
Настя, його жена	п-а А. Нестор	III „	п. П. Левчук
Війт	п. І Боярський	Присяжний	п. А. Колодїй
Шльома	п. П. Чичота	І жінка	п-ні Т. Боярська
І-ша дівчина	п-а С. Сушко	II жінка	п-а К. Нестїр

Селяне, селянки, дївчата, парубки, музики.

Режісер п. Павло Чичота.

Початок Представленя точно о годинї 6½ вечером.

ВСТУП: Перший ряд крісел 50 центів. — Другий і третий ряд крісел 35 центів. — Прочі крісла по 25 центів. — Стоячі місця для старших 20 центів; для дітий 5 центів.

Всїх щирих Русинів просить ся о як найчисленнїйшу участь. Місто іти на ріжні „мувінґ-пікчери", прийдіть на сеє рідне, руське представленє, де можете не лише розвеселити ся, але й богато дечого навчити ся.

Комітет.

КОНКУРС.

Котра угорська парохія потребувалаб доброго дяко-учителя, що має учит. семинар в Унґварі, зволить ласкаво голосити ся до:
John Kelemen,
288 E. 75th St. (1st floor), NEW YORK, N. Y.

ВАЖНЕ ПОВІДОМЛЕНЄ.

Realty Trust

отсим повідомляє всіх тих, котрі закупили лоти в LINDEN, ST. GEORGE, SOUTH ELIZABETH, ROSELLE і MAPLE PARK, що їх аґентури у фірм Charles L. Schwerin, the American Union Realty Co., і Linden Building and Construction Co. зістали знесені. Задля того всі вплати на контракти мусять бути полагоджувані особисто або листовно в головній канцелярії

Realty Trust 60 Liberty Str., або в офісі філії п'д ч. 122 E. 23rd Str., N. Y.

ПОЗІР! ПОЗІР!

ПЕРШИЙ
Руський Баль

устроює
ТОВ. ім. ІВ. ФРАНКА в БРУКЛИНІ, Н. Й.
В СУБОТУ, 25. ЛЮТОГО 1911 р.
в „Liederkranz Halle" (Annex) 152—154 Manhattan Ave, Cor. Meserole Str.
(з Ню Йорку брати Bushwick Ave кару)

Запрошуємо всіх Русин.в тутешних і з околиці.

ПОЧАТОК О ГОД. 6-ій ВЕЧЕРОМ.

За добру забаву ручить
КОМІТЕТ.

ТЕАТРАЛЬНЕ ПРЕДСТАВЛЕНЄ
„Пещена дитина"
під проводом дякоучителя Мих. Івановича
відбуде ся
в НЕДІЛЮ ДНЯ 26 го ЛЮТОГО с. р.
в ЦЕРКОВНІЙ САЛІ, 520 SINCLAIR ST, McKEESPORT, PA.

Крім представленя, яке відограють 13 осіб, будуть еще 4 декламації. Вступ від дорослих 35 ц. і 25 центів; від дітий 10 центів. Весь дохід призначений на місцеву гр.-кат. церков. Початок представленя о 7-ій год. вечер

УВАЖНО ПЕРЕЧИТАЙТЕ

НА ЗАПУСТНИЙ МЯСНИЦЬ

ТОВАРИСТВО „РУСЬКИЙ МОЛОДЕЧИЙ КЛЮБ ПОСТУПОВИЙ" В ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. УЛАДЖУЄ ПОПУЛЯРНЕ ПРЕДСТАВЛЕНЄ

СВАТАННЯ НА ГОНЧАРІВЦІ

НАРОДНА ОПЕРЕТА В 3-х ДІЯХ, ГР. КВІТКИ-ОСНОВЯНЕНКА,

В ПЯТНИЦЮ, ДНЯ 24. ЛЮТОГО 1911.

В „Whithe Eagle Hall" (в Польській Гали) 335—337 Newark Ave. (межи 4-ою і 5-ою улицею) Jersey City, N. J.

В ПРЕДСТАВЛЕНЮ БРАТИ-МУТЬ УЧАСТЬ СЛІДУЮЧІ ОСОБИ:

Прокіп Шкурат,	п. Михайло Микитишин,
Одарка, його жінка	п-ні Анна Лабовська,
Уляна. їх дочка	п-а Марія Присташівна,
Олексій, любовник Уляни	п. Павло Гаврилів,
П. Кандзюба, заможн. обиватель	п. Василь Костецький,
Стецько, його син	п. Андрей Шостак,
Осип Скорик, салдат	п. Стефан Крицький,
Тимош, обиватель	п. Дмитро Соколовський,
Дівчата	п-ї Анастазія Микитишин,
	п-а Анна Підлипчаківна.

Річ діє ся на Україні коло міста Харкова.

РЕЖІСЕР: п. Т. Яворський. — ОРХЕСТРА п. П. Г. Смолинського.

ПОЧАТОК ПРЕДСТАВЛЕНЯ ТОЧНО О ГОДИНІ 8-ій ВЕЧЕРОМ.

ПО ПРЕДСТАВЛЕНЮ БАЛЬ.

Всіх щирих і прихильних Родимців просить ся на той вечер о як найчисленнїйшу участь, тим більше, що „Сватання на Гончарівці" є дуже хороша і розвеселяюча штука, як також дуже рідко в Америці грана, тому гріхом було би не користати з такої догідної хвилї. — Білєти на представленє і Баль вже суть в розпродажи і можна їх набути у кождого Товариша Клюбу, або у секретаря: п. Антона Онисика, 68 Morris Str. і у п. От. Костка, 45 Greene St., Jersey City, N. J. — Білєти уже зачулені є важні.

УВАГА: Гості прибувші з Ню-Йорської сторони, нехай зараз берують коло Пенсильванійського Депо стріткару Turnpike або звичайну Newark Ave Car котра привезе їх аж під саму WHITE EAGLE HALL-Ю, 335—337 NEWARK AVE.

Подаєсь до ласкавої відомости всім Вп. Гостям що адреса двох попередних оголошень галї, і день, в котрім мало відбути ся представленє є невазні, через се, що зайшла зміна так що до галї як і дня на згадане Представленє і Баль.

КОМІТЕТ.

Було то в суботу вечером. Одна в кнайп на Hernals-і, де бурші що дня сходились, почала наповнятись членами буршівського роду, бо-ж день суботняшний треба було обійти, як все сьвяточно, се-б то кнайпою.

— Кальнокий! чи ти читав нинішнього ,,Галичанина''? — питав Насікомий.

— Ні! а щож там нового? — спитав Кальнокий.

— Єсть там кореспонденція з Відня від наших ,,младенцов'', де пишуть, що ,,младенци'' не возьмуть участи в комерсі Коляра, бо цілий сей комерс, то польсько-ческа інтрига, а до того накидають ся на нас за се, що ми маємо взяти участь.

— Іґі! — кликнув Кальнокий. — Вігме вже звірилась менї та дружба з Москалями.

— Час би зірвати з ними! — кликнула часть буршів.

— Вони нас лише компромітують! — додав один з мудрійших буршів.

— А знаєте правдиву причину, задля якої ,,младенци'' не возьмуть участи в комерсі? — спитав Мікрос.

— А ну говори, як що цікавого! — кликнули бурші.

— А от чому — сказав Мікрос. — Амбасада дала ,,младенцамъ'' гроші на вінець для Коляра, а ,,младенци'' показали свою ,,широкую русскую натуру'', розгулялись, тай пустили гроші. Тепер не мають за що купити вінця, тай відказують всюди, що комерс Коляра — то польсько-ческа інтриґа.

Бурші засьміялись, не маючи причини не вірити, що оповіданє Мікроса було що до слова правдиве.

— Зачинати кнайпу! — відозвалась часть буршів.

— Славно, славно! зачинати кнайпу! — вторували другі.

Кнайпа розпочалась і я її вже описувати не стану, хиба що попрошу читача, щоби переглянув собі мій другий образок з житя буршів, що єсть прототипом для всіх буршівських кнайп, а навіть буршам, яко вірнїсенька фотоґрафія з їх житя, надзвичайно подобав ся. Ріжниця в кнайпі була хиба така, що місце присно памятного дяка Куби, котрого батько забрав на село до ґаздівства, заняв незнаний ще читачам ,,оказ'' Мотиль.

Що се за романтичне сотворінє — мотиль! З цьвітки на цьвітку перелітає і шукає для себе поживи. І наш оказ мотиля був такий самісенький! Зразу був радикалом, а що поміж радикалами при всіх їх прекрасних комуністичних теоріях можна було з голоду згинути, тож наш Мотиль переніс ся до ісповідників народної програми, що вистарались йому о безплатне помешканє і обід. Своєю дорогою, коли поміч народовців стала йому злишною, Мотиль перелетів знов на цьвітку радикальну шукати для себе регабілітації, бо поміж радикалами пішла поговірка, що Мотиль для ,,миски сочевиці'' став народовцем. І живе Мотиль зрегабілїтований вже поміж радикалами і відсьпівує їм як не мож красше, буршівські пісні.

Кнайпа продовжалась повних три годині, на велику утіху цілого буршівського роду, почім розпочалась екс-кнайпа а на столі явив ся Doppelliter пива.

— Пісня йде ,,за воробців''! — кликнув один з буршів і понесли ся тужні звуки пісні, якою розпочинала ся екс-кнайпа.

Змісту пісні про воробців і дальших подібних пісень подавати не стану, бо вони стають в великій колізії з естетикою, все-ж таки зазначити мушу, що по подібних піснях одушевленє буршів підносилось до зеніту, бо-ж цинїзм і брак естетики — се рідні діти житя без цїли, житя кнайпівського.

Гумор буршів відбивав ся в грімкім реготі, а дякови Мотильови діставались в участи слова признаня за відданє пісні про ,,воробців'' ,,з житєм і вервою, а до того з мелянхолійним настроєм, відповідаючим духови пісні'' — як се говорив голова екс-кнайпи.

...знає, чи на загальне бажанє би був Мотиль ще раз несподівани, а що бурші були на них і так злобні, то-ж замість давнійших сердечних принятій обмежились бурші на запросинах ,,младенцовъ'' до стола. ,,Младенцамъ'' було се не до смаку, то-ж один з них, звісний у Відни галабурдник — Малиськевич забрав слово і в калїченій московщині, яку я дословно репродукую, промовив ось таку річ:

,,Мої ґоспода! Ето вже такой обичай, что приходящих должні білі ґоспода поздравить, но когда етого не зделано, так ми вас поздравляєм. Ми всє Малороси, люде адних ідей з вамі, прийшлї посовєтоватись з вамі над долею русскаго народа, раздумать над етим, как нам в житю поборювать ,,новії ери'' і на успєх етих ідей я подношу мой стакан!''

Буршам була ся бесїда не до смаку, бо поміж учасниками ,,кнайпи'' явились люди чужі не-бурші, а голова екс-кнайпи заявив, що тепер вже за пізна пора на всякі наради над долею ,,русскаго народа'' та уділив голосу гостеви кнайпи — Пястукови.

Пястук був се чоловік статочний, горячий народовець, що по укінчених студіях прибув до Відня відбувати урядову практику. З деякими буршами вязала його приязнь, тож тим можна витолкувати собі його присутність на буршівській ,,кнайпі''.

— Мої панове! — промовив Пястук. — Перед хвилею загостили до нас деякі панове, що звуть себе Малоросами, а цурають ся тої мови і говорять по московськи, та раді-б з нами порадитись над долею руського народу, — говорю вправді в своїм імени, однак заявляю, що з людьми, відступниками рідного народа і слова, ми лише до борби станути можем, і станемо против них на кождім кроцї...

З сторони ,,младенцовъ'' понеслись ознаки негододаня, а бурші, що виховали собі ,,младенцовъ'' і іменем ,,свободи слова'', а радше байдужности до всього, що рідне, давали собі москаликам наговорити при всякій нагоді, що вони ,,адін народ'' з московським. — змовчали під теперішню хвилю.

— А ми не зналї — промовив другий младенєц іменем Тучапський, — что здєсь стрєчаємо мєродательниє сфери з Ґаліциї, — і тому пращаєм вас.

Безперечно, що для ,,младенцовъ'' найбільше міродайною сферою єсть пястук або нагайка.

* * *

Екс-кнайпа скінчилась доволї без гумору. ,,Младенци'' винеслись з комнати.

— Ну преці ми раз зірвали з кацапами! — промовив один з буршів, незаканених ще буршівською байдужностю.

Другі бурші забавились в дипльоматів і мовчали.

— Славно, Пястук, славно!.. — кликнув ще раз бурш і сердечно стиснув руку Пястука...

Дальший образок покаже нам, чи побідив Пястук, чи буршівська байдужність.

Лаврін.

Пекольна машина.

(Образець з сучасної Росії)

Стація: Григоровичі!

З шумом і грюкотом перелетів петербурський поїзд.

На вокзалї, положенім самітно серед дрімучих лісів опять стало безлюдно і тихо, як перед хвилиною. Однак ні. — Двох подорожних вийшло з ждальні другої кляси і трівожно оглядають ся на всї боки.

Так воно й є — ,,трівожно'', се як раз відповідне слово. — Василь Іванович, що від кількох днів став стаційним асистентом, має вправне око. Безсмертний детектив, Шерльок Голмс в його особі прийшов до служби на стацію. І тому то, сейчас на перший погляд, він спізнав, що тут щось не все в порядку. Навіть і увесь зовнішний вигляд чужинців є якийсь підозрілий.

Один з них — довжезний наче тичка, а сухий-сухий; лице його є жовто-сірої краски з вистаючою долішною щокою, наче у драпежника; носить ...ка тучки, еластичні немов у вітки. Можнаб навіть помилити ся і погадати, що то вбрала ся у мужеське плате красуля — Маша, дочка сусідного поміщика, ґрафа Ч..., яка так часто своєю повозкою приїжджає під вокзал. Га!.. тепер йому стало нараз усе ясно. Обоє, се нічо иншого, як пара влюблених, що втікли з хати строгого вітця. Тому то отся красуля і вбрала ся у мужеську одіж.

Нараз побачив асистент, що обоє у найвисшім подразненю пійшли до шопи. Сейчас підкрав ся слідом за ними. В шопі було пустісенько. Трофим і Ґрішка, два служащі, точнісенько спали десь, як звичайно, по кутках. Але для самого Василя Івановича не було вже спочинку, коли він найшов ся на слідї якоїсь непевної справи. Запхавши ся за копицю дощок, блискучими очима слідив рухи чужинців. О... Тепер вони присїли на землю і за чимсь глядять. А тепер стали майструвати коло якоїсь пачки. Ага!.. Він пукає легко о віко пачки, а вона приложила ухо — слухає — регочуть ся — пекольний сьміх! Справа стає з кождою хвилиною більше запутана — містичнійша — небезпечнійша!

З пачки, зовсім певно, почув ся шелест! А тепер він розвязав великий клунок... витягає плетені з линви драбини... о... о... щось чорного, грубого, клуглого... досить! Холодний піт так і облив усего Василя Івановича, а отворений з превеликого страху рот так і лишив ся... О, сьвятий Николаю!.. Але на кого вони сим разом напосіли ся? На переїжджаючого великого князя, на міністра?.. а може таки на нього самого — на Василя Івановича?.. Що ділати? На разі нічо! Передовсім чужинці мусять забрати ся з шопи. Бо хтоб схотів лїзти самохіть у халепу? Свиньство тільки, що його зуби так калатають! Се ще готово його зрадити! Господи!. слава-ж Тобі... забрали ся. Тепер чути знова якісь кроки...

Але тим разом се був начальник стації з невідступним своїм другом, інжінером. Оба говорили про проклятї теперішні часи. Нараз... Слухайте!.. Станули задеревілі... В шопі — се зовсім певно — сидів хтось схований. Перед хвилиною — вони прецінь чули добре — щось у ній кашельнуло, засмаркало, чи застогнало... Ні, таки застогнало!.. Можливо, що се не був якийсь вже закамянілий злочинець, але якийсь ще молоденький студентина, якому поставлено альтернативу: ,,або він — або ти!''

Пильно надслухували. Глубока мовчанка. І тоді у їх душах зродило ся почутє геройської відваги, і вони стали хвалити ся: ,,Кажу вам, Василю Петровичу, нехайно-б такий драбуга тільки влїз менї у дорогу!.. я-б його ось сими руками задушив — так, задушив!..''

,,Вірю вам, Аркадій Сергієвич! І я-б не інакше здіяав! Я-б такого, наче блоху на ніхтю роздавив, роз''...

,,Ваше благородіє!'' — залунало десь під купою дощок — на се власне тепер маєте найліпшу нагоду!..'' І Василь Іванович рапортував свому начальству про страшне відкритє, яке щойно зробив.

,,Отже скринка! Пекольна машина! Хай чорти!.. Гей!.. Андрій, Корнілов!.. Де запхала ся та проклята банда... Певно в дома, на причі!..

,,Чи не покликати-б часами Марію Антоновну? Се відважна баба!..'' подумав начальник і звернув ся до відходу. ,,Куди?'' загремів інжінер. ,,Сейчас мусить сюди переходити потяг з великим князем. Можна легко заробити ордер, та і рублів силу!'' Нехай жандарм відчинить пачку. Але де він є? Ось проймаючо задзвенів сиґнал!.. Боже!... Поїзд з великим князем надходить! Що ділати, що ділати?.. Кождий крадьки хрестить ся. Ба, що там залежить на сій дрібці житя! Ґоркій та Чехов і так змалювали його незвичайно чорно — хотяй — печене порося з хріновим сосом на великдень — і веселі вечорі при вінті — Господи, свист — далекий гук.... Що робити? Що робити?... Та — чи се не йде часами Александер Алексієвич, сей біс... ти матушку Росію?..

Прикликаний вертав власне з польованя і вів зі собою цілу череду собак. ,,Що стало ся?'' — спитав весело. ,,Сюди... отся скриночка... голубчику золотенький — цілком звичайна собі пачка — навіть і маленька дитина може її відчинити!'' І начальство, сказавши се, драпнуло з шопи аж загуділо. ,,То все?'' зареготав ся Александер Алексієвич. ,,Трах! Оттак!'' Залунав страшний крик переполоху. Стоячим оподалік скочило щось в лице. Інстинктовно хватив ся кождий за ніс — є цілий і на місци. Але там — он там — тут — щось бігає. А рівночасно залунав сердечний, голосний регіт. Одна з собак апортувала малесеньку білу миш — а там, ось, біжить ще одна, — ще одна — цілий тузин.

,,Опять наварили ви гарної каші!'' визвірив ся начальник на стоячого ні в сих, ні в тих Василя Івановича, детектива з уродженя.

В сю хвилину чужі артисти вступили в шопу і побачили заподіяну шкоду. Кленучи, зажадали відшкодованя і загрозили, що справу представлять державній Думі.

Ціле однак щастє, що реакція є при кермі, а народне заступництво не має нічо до говореня!..

Переклав *А. Цурковський.*

СПРАВИ „Р. Н. СОЮЗА".

	цнт.
Америка	15
Борба клас і чому робітники організують ся	15
Весела книжочка з обр.	35
В Старім і Новім краю	25
Дещо про зьвірята	30
Емігрант	15
Жовнір	10
Журавлї	10
Житє, заробки, організації і т. п. в Спол. Державах	15
Зуб за зуб	10
Коротка Історія Руси	10
Капітал і праця	5
Казка про Жидів	15
Книжка рахункова	50
Зїрія	10
Многострадальний народ	20
Навернений грішник	20
Народний рух австро-угорських Русинів	15
Новий Завіт	2.00
О підземних скарбах	25
Оповіданя	10
Про нутро землї	25
Покуса	10
Про кінець сьвіта	15
Розмова Поляка з Русином	10
Слово ч. 6	15
Страшна [illegible]	20
Сьмерть	10
Степові люде	15
Страйк	20
Стрілий на смерть, робітнича драма	15
Сонник	30
Товариска ворожка	15
Хто з чого жие	15
Як то є люде на землї, з 20 образками	50
Як мужик ходив до царя правди шукати	15
Через кордон	15
Метрики шлюбні	3
Метрики смерти	3

Пишіть на адресу:
Svoboda,
184 Hudson St., New York.

Ч. 1686 КВІТ $400.00 на чотириста долярів, котрі п. Іван Грех ...

... нашого Братства приймаємо нових членів за половину вступного через от...

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ, як: [illegible]

ОГОЛОШЕНЯ ТЕАТРАЛЬНИХ ПРЕДСТАВЛЕНЬ І БАЛЇВ по 2 центи за слово для братств і товариств належачих до Р. Н. Союза, а для товариств неналежачих до Р. Н. Союза по 4 центи від слова.

ПОШУКУВАНЄ ОСІБ І РОБОТИ по 2 центи від слова за найменше 10 слів.

КОНКУРСИ ПАРОХІЇ і інші по 3 центи від слова.

ПРОПОЗИЦІЇ ЖЕНИТЬБИ по 10 центів від слова за найменше 10 слів.

Однораз ове оголошене адреси 25 центів.

2) Належитість за всякі оголошеня мусить бути прислана з гори та в цїлости. В противнім разі оголошене безусловно не поміщає ся. Належитість за дрібні оголошеня можна присилати також почтовими марками.

3) Кожде оголошене мусить бути в редакції на тиждень перед днем виходу того числа часописи, в якім оно має бути поміщене. [illegible] не приймає ся.

4) За зміст оголошень [illegible] редакція не приймає ніякої відповідальности.

5) Кого б скривджено, або з ким би обходжено ся в тій фірмі, яка оголошує ся в нашій часописи, нехай про се сейчас повідомить редакцію [illegible].

6) Редакція має право перевірити [illegible].

7) Редакція має право жадати від фірм або незнаних осіб, щоб прислали докази, що ведуть свій бизнес чесно і дійсно зможуть додержати того, що обіцюють в оголошеню.

8) В оголошеню мусить бути тільки правда. Редакція має право відкинути всяке підозріле оголошене.

9) Оголошеня мусять бути писані пером, виразно і на одній стороні паперу.

10) За дрібні оголошеня редакція не висилає ніяких поквітовань.